

Upravniki: Ljubljana, Prešernova
ulica 54. Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125 in 3126.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešernova
ulica 4. Telefon št. 2492.

Podružnica Maribor: Aleksandrova
c. 13. Telefon št. 455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.

Bažuni pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 1.842; Praha číslo 78.180;
Wien Nr. 105.241.

Angora, 19. decembra (be.) Semka je prispel podtahnik italijanskega zunanlega ministrstva Grandi. Spremla se je udeležil turški zunanji minister in številne druge odlične osebnosti. Turško časopise poudarja veliko važnost tega poseta in meni, da bo prišlo v kratkem do zveze med Turčijo, Grško in Italijo.

Atene, 19. decembra. g. Grški poslanik v Sofiji Dendranis, ki se mudi te dni v Atenah, je imel z ministrskim predsednikom in zunanjim ministrom obširne razgovore o pogajanjih, ki naj bi se po božičnih praznikih obnovila z Bolgarijo. Grčija želi, da bi se med obema državama razvili odkritosrčni prijateljski odnosi, ki naj bi utrdili medsebojna prijateljska pogodba. Sofijski poslanik je prejel v Atenah glede razgovorov točna navodila z nalogom, naj jih čim prej uspešno zaključi. Po ratifikaciji te pogodbe s strani Kanfandarisa in Molova bi se spoznavno uredilo tudi vprašanje o izmenjavi prebivalstva. Vsi znaki kažejo, da bo sedaj prišlo v kratkem do prijateljske pogodbe, ki bo zagotovila mir med dvema važnima faktorjema na Balcanu.

Obupni naklepi kleroradikalskih vlastodržcev

Kaj je pripravil dr. Korošec šetnik pred krizo jugoslovenskim državljanom. — Poseben poklon »nepoboljšljivim« naprednim Slovencem.

Beograd, 19. dec. r. Tik pred otvoritvijo krize je pripravil predsednik vlade Korošec definitivni tekst zakonov, s pomočjo katerih bi bilo mogoče poostri režim v Hrvatski in drugih prečanskih krajih. Gre v glavnem za spremembo zakona o zaščiti države, ki bi se naj prilagodil »spremenjenim priklanam« tako, da bi bilo mogoče preganjati tudi izjave in akcije voditeljev KDK in sicer z izgovorom, da so protivne državnim interesom.

Tiskovni zakon bi se noveliral v tem smislu, da bi v bodoče bilo mogoče zapiranje urednikov za pred izrečeno sodbo. Poostriitev tiskovnega zakona naj bi se pokrila s posebnim plaščem lojalnosti s tem, da se za razžaljenje kralja potom tiska uvede kazen 10 letne ječe (dosedaj samo zapor) ter globo 200.000 Din. Seveda se bi s tako dolečo ugledu krone le škodilo in vladar ž njo izjavi povsem lažen vtis (zlasti v inozemstvu), da so pri nas razmere že tako daleč, da pot. ebuje krono posredno poostrene zaščite. »Hujškanje na kazniva dejanja« se naj v bodoče kaznuje brez ozira na to, ali so nastale posledice ali ne.

Definitivno je tudi izdelan tekst za izpremembo zakona o samoupravah v tem smislu, da bi v bodoče mogel r

trajni minister »na predlog velikega župana« svobodno razpuščati oblastne skupščine in obl. odbore.

Kakor je izvedel vaš poročevalec, je za Slovenijo pripravljenih cela vrsta »posebnih ukrepov«, ki gredo za tem pritistiti stranke KDK. Med drugim je prišlo te dni med kleroradikalni do sporazuma, da bi se v Ljubljani ustanovil poseben dnevnik, ki bi pod krinko »neutrálnega naprednega« glasila skušal se boriti proti nadmočnemu vplivu časopisja SDS, proti kateremu so vsi napor klerikalnih listov zaman. Za ustanovne stroške takega dnevnika je rezerviran tudi precejšen kredit iz dispozičnega fonda. Dnevnik naj bi izšel ob novem letu. Ali je v sedanjem kritičnem položaju še ostalo pri prvotnem zaključku, se ne da ugotoviti. (Nam zaenkrat o ustanovitvi novega lista v Ljubljani ni nič znano. Seveda ni dvoma, da bi kmalu storil isti žalostni konec, kakor drugi enaki poskusi. Hegemonisti naj se zadovoljijo s svojimi klerikalnimi blaplci. Nobena krinka jim ne bo skrla obraza. Op. ur.)

Beograjski politični krogi so mnenja, da bo naklep proti svobodi tiska, državljanske svobode in proti načelu samouprave ostal neizvršen.

Angleži ponovno svariijo

Dva pomembna angleška članka o krizi v Jugoslaviji. — Apel Wikham Steeda. Pri nas ni dovoljeno povedati vsega, kar pišejo najuglednejši naši prijatelji v inozemstvu...

Zagreb, 19. decembra. Današnja »Riječ« objavlja prevod zanimivega članka iz angleške revije »Near East«, ki obširno razpravlja o kritičnih dneh v Jugoslaviji. Članek pravi med drugim:

»Imenovanje polkovnika Maksimovića je dokaz, da se je beograjska vlada odločila uporabiti korobač mesto palice, s katero se je doslej zadovoljevala pri svojem postopanju s Hrvati. Po dogodkih 1. decembra je bivši veliki župan podal ostavko, ker ni soglašal s postopkom vojske. Dr. Korošec je prvotno to ostavko odklonil, toda zdaj se da je bil v tem vprašanju preglasovan. Zato ni čudno, ako se imenovanje polkovnika Maksimovića pripisuje vplivu klike, ki že več let odloča pri vseh radikalnih vladah Polkovnik Maksimović je lahko v normalnih razmerah vzgleden upravnik, toda sedaj je v Jugoslaviji žal vse narobe. Beograjski vladni sta danes dva postopka pri reševanju notranjih potežkoč na razpolago: ali stroga zadušitev hrvatskih teženj ali pa sporazum s kompromisom. Srbijanci trde da so to že poskušali, a brez uspeha, in da jim zato preostaje le še prvo sredstvo.

Naslednji odstavek, ki obsega 40 tiskanih vrstic je bil od policije zaplenjen. Nato nadaljuje, da bi prelom med Hrvati in Srbi izval v Angliji posebno veliko obžalovanje Jugoslaviji, koja bi morala biti tak faktor na jugoiztoku, je danes silno oslabilena.

Delavske konvencije z Nemčijo

V »Slovenca« poroča očitno g. dr. Gosar o uspehu (bolje rečeno o neuspehu), ki ga je dosegla jugoslovenska delegacija v Berlinu glede delavskih konvencij z Nemčijo. Poročilo ni jasno, ker je dokaz vidne zadrege. SLS je v svoji strankarski nadutosti odbila sodelovanje vseh drugih faktorjev pri sklepanju pogodbe. Zato smo navezani na njena poročila, dokler ne pride službeni tekst konvencij v javnost.

Po informacijah g. Gosarja bodo naši sezonski poljedelski delavci tudi za slučaj nezgode v Nemčiji zavarovani in če se ponesrečijo, bodo prejeli rento v domovino. To praktično ni večjega pomena, ker bodo delavci pa plačali mnogo več zavarovalnine, kakor bo tedaj izvojevanih rent, ki bodo prihajale iz Nemčije domov. Vendar s socialnega stališča ni oporekati temu stališču. Čeprav bo denarni efekt v korist Nemčiji.

Praktična borba je bila za izplačilo nezgodnih in starostnih (iznemoglostnih) rent delavcev in njihovih rodbin v valoriziranem znesku za nazaj in za to, da bi jih mogli opravičenci sprejemati tudi, če se preselijo v domovino. V tem oziru žal poročilo prinaša neuspeh naše delegacije. Za nazaj je vse izgubljeno in zato se tembolj čudimo, ako gospod Gosar dostavlja, da moremo biti z »uspehom« popolnoma zadovoljni. Vplačevali so delavci v zlatu, zdaj pa ne dobe niti one valorizacije, ki so jo Nemci že dali svojim delavcem.

Poročilo je zelo nejasno tudi v onem delu, kjer je ugotovljeno, kar je Nemčija že doslej ves čas obetala: da bo namreč za bodoče izplačevala nezgodne in iznemoglostne rente tudi našim državljanom, oziroma njihovim preostali v Nemčiji ali drugod in tudi, če so se vrtnili v domovino. Kar se teh poslednjih tiče, je v poročilu glede iznemoglostnega zavarovanja onih, ki niso rudarji ali privatni nameščenci (tudi izven Slovenije in Dalmacije?) jasno povedano, da rent ne dobe, češ, da starostno zavarovanje zanje v Jugoslaviji še ni izvedeno. Poročevalcu SLS se to zdi pravično, vendar pozablja, da naši ljudje v Nemčiji premije za starostno zavarovanje morajo plačevati, nemški delavci pa pri nas še ne, da torej recipročni princip tu ni nič kaj uporabljen v obliki, ki ga je tako navdušeno in

zadovoljivo podpisala Gosarjeva delegacija. V stvari je pač tako, da bo naš delavec v Nemčiji moral prispevati za rento, izplačilo pa mu odrečejo, oziroma mu ga krivično odvzamejo, če gre na stara leta domov. Tu gre tudi za zavarovalnino, ki so privatne ali polprivatne, vsekakor se pa nobenemu delavcu, ki dobi penzijo, nič ne podari, ampak se mu da ono, kar mu gre vsled njegovih vplačil po raznih obrestovalnih in verjetnostnih računih.

Iz poročila nekoliko nejasno izhaja, da bodo rudarji in zasebni nameščenci od 1. decembra 1928, če obnovijo (sami ali pa njihove rodbine) izgubljene procese, prejeli rento in starostne (?) rente tudi v domovino. Če se pomisli, da je v teh desetih letih velik odstotek že izginil in da bo obnova procesov zopet izločila in del tudi za naprej, je »uspeh« naše delegacije, milo rečeno, zelo skromen.

Pa tudi v tem oziru je g. Gosar dodal odstavek, ki jemlje vse nazaj, kar je prej povedal. Veli nam le:

»Vse to velja ne samo za zavarovanje rudarjev, marveč tudi za zavarovanje privatnih nameščencev, kakor tudi za slučaji, da je kdo podvržen nekaj časa eni in nekaj časa drugi vrsti zavarovanja. Le na invalidno (iznemoglostno) zavarovanje, ki tvori v Nemčiji tudi pri rudarjih posebno zavarovalno panogo, se pogodba, ki jo je naša delegacija sklenila z Nemčijo, ne tiče, ker pri nas to zavarovanje še ni izvedeno.»

Torej za starostni nič, samo za slučaj nezgod? G. Gosar dobro ve, da je starostno zavarovanje rudarja prepo naših bratovskih skladnic izvedeno. Kljub temu poroča drugače.

Kaj za Boga je torej naša delegacija dosegla? Potemtakem je prvo poročilo »Slovenca« iz Beograda, da je uspeh delegacije sicer »velikanski«, da pa ni mogla doseči nič, vendarle resnično.

G. Gosarja in Jeremića pozivamo, naj prideta z besedo odkrito na dan. Za preteklost sta propadla. To jasno priznata za invalidne (iznemoglostne) rente ostalih delavcev, izgleda pa, kakor da sta propadla tudi za rudarje in da je le dožeženo izplačilo rent v domovino za nezgodne rentnike, oziroma njihove družine.

V vsakem slučaju je polom Gosarjeve delegacije popoln. Če je pa še ta skromni košček propadel, potem bi bilo umestno, da se gospodje sami zakopljejo več metrov globoko pod zemljo.

Važno opozorilo

Ker izide božično »Jutro« po do sedanjih naročilih v 35—40.000 izvodih in ker bo ta praznična številka »Jutra« nenavadno obsežna ter bogata ilustracij, je nemogoče v tiskarni tehniško delo točno in brezhibno izvršiti, ako n' pravočasno zbrano za list vse potrebno gradivo. Zato smo bili primorani odrediti, da sprejema inseratni oddelček inserate za nedeljsko božično številko samo še do petka ob 18. uri zvečer. Vse inserate, ki pridejo v našo upravo v soboto dopoldne, smo primorani zaračunati s 50 % pribitkom. Za inserate, ki bi jih sprejel inseratni oddelček v soboto popoldne, pa sploh ne moremo prevzeti nobene odgovornosti, da bodo priročeni. Ponovno prosimo vse inserente, kakor tudi naročevalce Malih oglasov, da izvrše svoja cenjena naročila v našem inseratnem oddelku takoj, vsekakor pa najkasneje do petka zvečer.

Končno naznanjamo, da v soboto ne bomo mogli sprejemati nobenih društvenih vestí, razen, če se jih v soboto dopoldne naroči v inseratnem oddelku po običajnih inseratnih tarifah s 50 % poviškom.

„Zanimivo je omeniti...“

Posl. Pušenjak razpravlja v zadnji številki »Domoljuba« o državnem proračunu. Pravi, da je novi proračun povišan za 399 milijonov dinarjev in da znaša 13 milijard 158 milijonov. Na vprašanje, kateri krediti so povečani, odgovarja posl. Pušenjak, da so v prvi vrsti povečani krediti za penzije in za razna ministrstva, med drugimi zlasti krediti finančnega ministrstva zaradi večjih izdatkov pri napravi katastrof v Srbiji in Črni gori. Istočasno priznava g. Pušenjak, da so se pri raznih ministrstvih zmanjšali krediti, ker so se izpustile iz proračuna vse investicije.

Da opraviči povišanje državnega budžeta za 400 milijonov, sega posl. Pušenjak tudi po temle izgovoru: »Zanimivo je omeniti, da znaša pri nas celokupna obremenitev z državnimi davki in samoupravnimi dokladi za enega prebivalca 626 Din, v Italiji 1450, v Avstriji 1453, v Češkoslovaški 1678, iz česar sledi, da je ljudstvo v Italiji, Avstriji in Češkoslovaški bolj obremenjeno kot pri nas, da so plačali več kot dvakrat več kot pri nas.»

Glej, glej, prejšnja leta, ko je bila SLS v opoziciji, se je strahovito razburjala zaradi preobremenitve Slovenije in delovnega prebivalstva v Jugoslaviji. Sedaj pa, ko je državni proračun dosegel rekordno višino in ko so direktne in indirektné davščine povečane še z novimi samoupravnimi davščinami, prihaja posl. Pušenjak in opozarja na dejstvo, da je pri nas obremenitev nižja, kot v drugih državah. Toda tudi ta njegov argument ne drži, kajti navedene države so pretežno industrijske države in je naravno, da je v takih državah splošno narodno premoženje neprimerno višje, kot pa v državah s prevladujočim agrarnim prebivalstvom. Zato je dejstvo naše prebivalstvo težje obremenjeno, kakor prebivalstvo v državah z neštetimi milijoni tovarnami in rudniki. Glavno pa je, da so klerikalci povišali državni proračun na 12 milijard, dočim so se prejšnja leta, ko je bil proračun mnogo nižji, razburjali zaradi preobremenjenosti in jo podtikali slovenskim demokratom. Čeprav je bilo ministrstvo financ v rokah radikalov Sedaj pa so klerikalci naložili našemu ljudstvu vse tedanje in še večje davščine ter jih še povečali z novimi oblastnimi davščinami.

Odlikovani policijski uradniki

Beograd, 19. dec. p. Podpisan je ukaz, po katerem so odlikovani z redom sv. Save V. vrste: nadzornik policijskih agentov v Celju Ivan Donkijević, oblastni poveljnik državne varnostne straže v Mariboru Fran Finžgar, sreski nadzornik policijskih agentov pri komisariatu v Mariboru Franc Caniko, sreski nadzornik policijskih agentov pri komisariatu v Mariboru Anton Pavletić, okrajni nadzornik varnostne straže v Mariboru Ivan Kralj, okrajni nadzornik policijskih agentov v Ljubljani Fran Zajdel, Jakob Podreberšek, Anton Barič in Matija Moenik, okrajna nadzornika državne varnostne straže v Ljubljani Dragutin Gril in Henrik Lotrič.

Železniške nesreče brez konca in kraja

Beograd, 19. decembra p. Novinarji so danes prejeli o zadnjih železniških nesrečah naslednje poročilo: Dne 17. t. m. je ob 15.30 skočil s tira tovorni vlak med Novim Sadom in Starim Futokom. Proga je bila znatno poškodovana, zaradi česar so imeli vsi vlaki po 1900 min. In več zamude 17. t. m. je skočil s tira cel tovorni vlak na progi med Mokro Goro in Vardisttem. Tudi tu je bil promet prekinjen za daleč časa. Proga je bila poškodovana v dolžini 200 m Dne 18. t. m. ob 10. zvečer je zadel vlak št. 360 skupaj s kompozicijo vagonov na postaji Pale v sarajevski železniški direkciji. Poškodovanih je bilo 8 vagonov z blagom, ki so zastavili vso progo. V Čaplini je vlak povozil sevljaka Vidaka Blaževića. Pri železniku je skočil s tira vlak št. 332, pri čemer sta bila poškodovana železniška proga in železniški nasip.

Pojasnen umor slovenskega branjevca škorjanca v Zagrebu

Morilec je Slovenec Štok iz Litije. — Slučajno je bil v Zagrebu aretiran in se je pri zaslišanju sam izdal

Zagreb, 19. decembra. Danes je uspešno policijskim organom pojasniti svoječasen zavraten umor slovenskega branjevca Škorjanca, ki je bil izvršen v njegovi branjevski kolibici na Novem potu št. 2. Zagrebška detektiva Josip Kec in Josip Ban sta takoj po umoru prevzela vso nadaljno preiskavo ter končno ugotovila sled, ki je vodila do aretacije zločinca. Zločane se piše Vekoslav Štok, nezakonski sin Ane Štok, rojen 10. oktobra 1882 in pristojen v Litijo Štok je stanoval svoječasno v Predradovičevi ulici 37. Po izvršenem zločinu si je nadel lažljivo ime Alojzija Lesiaka. Aretiran Štok je bil priznal zločin v celoti.

Zagreb, 19. decembra n. Danes ves dan se je vršilo zasliševanje snoči iznenada aretiranežga morilca slovenskega branjevca

Škorjanca ki je bil pred meseci na zelo tajinstven način umorjen sredi noči v svoji branjevski kolibici. Aretirani morilec se imenuje Alojzij Štok in je pristojen v Litijo. Policija ga je danes zasliševala, zlasti o okolnosti, kod se je potepal in kje je bilval včas od umora do včerajšnjega dne. Štok je izjavil da se je kdaj po umoru oblekel v obleko pokolneza Škorjanca in peš odšel do Zidanega mosta kjer si je kupil vozni listek za Ljubljano v Ljubljani se je Štok nahajal do preteklega ponedeljka ko se je vrnil v Zagreb k svojemu bratu V Zagrebu pa je bil snoči aretiran. Poiskal se je pred kolodvorom in vzhujdi pozornost tam navzočega detektiva ki ga je odvedel na policijo. Službuioči uradnik mu je izmenada zaklical da je on morilec Škorlančev Štok se je preplašil in misleč, da je policiji že vse znano, je presenečen priznal zločin.

Nadaljevanje Schumyjevoga procesa

Zopet deloma tajna razprava. — Ostri spopadi med obtoženci samimi

Celovec, 19. decembra e. Na današnji razpravi se je pričela razvijati najintresnejša epizoda vsega procesa. Razprava se je začela ob 8 v prisotnosti vseh obtožencev. Takoj v početku razprave je državni pravdnik zahteval, naj se obtožnica proti Viciju raztegne tudi na odprto pismo Vicija, ki je bilo objavljeno v »Kärntner Tagesposti« pred enim člankom, ki je inkriminiral Vicijev zastopnik dr. Gürtler se je odločno uprli temu predlogu in menil, da bi državni pravdnik storil najboljše, da umakne tožbo proti Viciju, ker je takc in tako ne more vzdržati Schumy ni tožil zaradi še hujših obtožb, za kar so pač morali biti posebni razlogi, kakor morajo biti posebni razlogi tudi za to, da tudi državni pravdnik ni tožil. Obtoženec Vici mora dokazati samo to, da je Schumy težko oškodovalec koroške dežele in njeza (Vicija) amega, kakor je to povedano v inkriminiranem članku. To se bo dokazalo s tem, da se ugotovi, da sta Schumy in Axmann kot deželna, odbornika delala privatne kupčije, da so domnevni patrijotični nameni črvti, da sta dala iz svojih privatnih pogodb denarne zneske po plehiscitatu, ko takšnih patrijotičnih namenov sploh ni bilo, da so sklenili aktivni deželni odborniki, in sicer Schumy, Axmann in dr. Dörflinger privatno pogodbo, po kateri se je ustanovila zadržna družba za lesno kučijo z Italijo. Družba se je imenovala Peter Axmann, njeni družabniki pa so bili: Peter Axmann s 100 tisoč kronami, Edward Ziegler s 600 tisoč kronami, dr. Dörflinger s

40.000 kronami. Vincenc Schumy s 50.000 kronami in Gustav Axmann z 10.000 K. V pogodbi je bilo določeno, da se bodo te vsote vplačevale po sklepu družabnikov, če bo sploh treba.

Ker Schumy, Axmann in dr. Dörflinger sploh niso vplačali svojih deležev in ga najbrže tudi ni vplačal Peter Axmann, je ostal samo Ziegler, ki je kasneje cediral svojo delež Viciju. Ta delež znaša v sedanjem denarju 60.000 šilingov. Ker pride k temu še 120.000 lir valutne difference, je torej izguba Vicija naravnost ogromna. Koroška deželna blagajna pa je pri teh poslih izgubila »koli 40.000 šilingov. O stvari se je razpravljalo v preiskovalni komisiji, ki jo je odredil svoj čas deželni glavar. Akti o tej preiskavi so se na nerazumljiv način izgubili.

Razprava je bila ob 14. prekinjena in se je nadaljevala ob 16. V prvi vrsti so bile zaslišane pričë kakor tudi obtoženci o »kolnostih« dela v uredništvu, da se ugotovi, kdo je faktično odgovoren za članke, ki so izšli v »Kärntner Tagesposti«. Pri tem je došlo do hudega prerakanja in do težkih medsebojnih obtožb med obtožencema Pajerjem in Novakom. Drug drugemu sa očitala, da je lažnik. Za tem je bil zaslišan uradnik okrajnega glavarstva v Beljaku Klein, pri čemer je državni pravdnik zahteval, naj se izključi ne samo javnost, temveč tudi zaupniki odvetnikov. Priča Klein je govoril o nekem tajinstvenem velikem znesku, ki se je baje uporabil v propagandne svrhe. Razprava je bila zaključena ob 7. zvečer.

Vihar v angleškem parlamentu

London, 19. dec. g. V spodnji zbornici je prišlo danes do burnih prizorov med poslanci delavske stranke in zunanjim ministrom Chamberlainom, ker Chamberlain ni hotel dati pojasnil o svojih tugsanskih pogajanjih z nemškimi zunanjim ministrom dr. Stresemannom in francoskim zunanjim ministrom Briandom pred objavo oficijelnega komunikeja. Zbornica je sklenila, da zunanji minister ni dolžan dati nadaljnjih pojasnil, če smatra, da je to v korist angleškega interesom. Po tej odločitvi so se burni prizori ponovili. Delavski poslanec Kewwood je vzkliznil: »Dokler ostanemo naše čete ob Renu, ni mogoče pričakovati miru! Polagoma postaja stvar smešna!« Nato se je Chamberlain zopet dvignil, da bi podal izjavo, toda delavski poslanci so ga z vzklizanjem prisilili, da je prekinil svoj govor.

Upor v Afganistanu

Upori, kakor za javljajo vesti od afganistanske meje, so v zadnji dobi že bolj izjemni pojav. Uporno gibanje ki bi imelo za vzrok odpor prebivalstva zoper moderne reforme vladarja, zoper reforme, ki se vrše v znamenju evropske civilizacije so danes zares že stvar iz arhiva. Nekdaj so bile na dnevnem redu na dalinem vzhodu posebnop na v islamskih deželah, kjer so bile naravnost vsakdanja zadeva. Danes so že redkost in danes stoji v ospredju gibanje prebivalstva, ki sili vladarja vladati, odnosno mandatarno oblast, da se dežela hitreje modernizira.

Kralj Amanulah, gospodar Afganistana, je doživel izjemo, da se je uporlo prebivalstvo proti njegovemu reformnemu delovanju. Takoi pa lahko postavimo trditev, da si je upora sam kriv. Sama od sebe se vsiljuje primera s Turčijo kjer so se izvedle gotovo še mnogo radikalnejše reforme, še bolj evropske, pa se ni prebivalstvo prav nič upiralo. Kemal paša je odstavil sultana, odpravil kalifat, proglasil republiko, rizkril ženske obraz, zavrgel fes in dekretiral evropsko nošo, uvedel latinsko pisavo, tedaj za vsakega pravovernega muslimana same brezverske stvari. Pa vendar ne bi mogel nihče trditi, da je veljala Turčija za manj konservativno manj islamsko deželo kakor katerakoli druga država. Tudi v Turčiji so bile reforme kolosalno delo, ki so morale računati z narodovo zaostalostjo. Toda Kemal paša je mož na mestu, ve, kako je treba začeti in kako nadaljevati. On si je najprei uredil vojsko, si izbral množico strokovnjakov in pomočnikov in potem je mogel slediti udarec za udarcem.

Kralj Amanulah se zdi zares kot kralj iz opere. Smešno so se glasila poročila iz Afganistana opremljena s slikami, kako kralj sam poučuje afgansko publiko o imenitnostih evropske kulture in kako mu kraljica pomaga na sličen način. To spada v opereto zakaj dober vladar, ki hoče reformirati bi moral vedeti tudi, kako se stvar organizira. Ako bi si bil Amanulah uredil najprei dobro vojsko, si organiziral štab dobrih sodelavcev, potem bi lahko izvedel še temeljitelje reforme a zraven bi ostal vladar in poznejši rodovi bi mu peli slavo.

Amanulahov neuspeh ni toliko znak kulturne zaostalosti Afgana, marveč mnogo bolj znak njegove premajhne sposobnosti.

Jugosloven - madžarski krvnik

Budimpešta, 19. decembra. Po smrti do sedanjega krvnika Karla Bolba je bilo razpisano mesto novega krvnika. Državno vedništvo v Budimpešti je zasedlo izpraznjeno mesto krvnika s Pavlom Zovkom, znanim atletom iz Mostarja. Za mesto krvnika se je potegovalo več sto kandidatov, izbran na je bil Zovko kot najprikladnejši krvnik.

Predavanje dr. Wilfana v Beogradu

Beograd, 19. decembra p. Jutri ob 9. zvečer bo v novinarskem domu predaval slovenski poslanec v rimskem parlamentu dr. Wilfan o vprašanju narodnih manjšin. Predavanje je namenjeno pred vsem novinarjem in politikom.

Razveljavljene županske volitve v Vrhu

Vrhu, 19. decembra n. Ministrstvo notranjih del je razveljavilo volitve mestnega župana v Vrhu, ki je radikal. Demokrati so se namreč proti volitvi prižigali, češ da so glasovali tudi uradniki komisarijata.

Vprašanje kongregacij ograza francosko vlado

Pariz, 19. dec. d. Vlada je sklenila, da oo pripustitev misijonskih družb v Francijo smatrala kot vprašanje zaupnice. Namen vlade, da bi na pobudo desnice zrahljala lajsko zakonodajo, je zadel na odpor razen pri socialistih in radikalnih socialistih tudi pri delu levičarskega centra. Izid glasovanja v zbornici in s tem usoda vlade je vsled tega zelo negotova. Finančna komisija zbornice je včeraj z 20 proti 20 glasovom odklonila predlog leve, da naj se ukinejo novi členi finančnega zakona o kongregacijah, za katere je razprava v plenumu določena za prve dni januarja. To glasovanje osvetljuje nevarni položaj vlade, ki veže te člene s svojo zaupnico.

Demonstracije in pretep v cerkvi

Lvov, 19. decembra d. V tukajšnji grško-katoliški cerkvi, ki je last skupine Starorusinov, je prišlo včeraj do hrupnih dogodkov med Vseukrajinci in Starorusini. Med božjo službo je množica ukrajinskih dijakov naenkrat začela peti vseukrajinsko himno, naka so Starorusini odgovorili s svojo himno. Iz petja se je razvil prepir, kmalu pa je prišlo do splošnega pretepa, pri katerem je bilo več oseb poškodovanih. Onečasteno cerkev so zaprli.

„Ukročena trmoglavka“

Včerajšnja prva ponovitev te Shakspereove komedije iz lanske sezone je priložnost v ljubljansko dramo lepo število občinstva, ki je na ta način in s svojim navdušenjem ponovno dokazalo, kako ceni in kago ga zabava zdravi humor nesmrtnega Angleža Ga. Nahlocka (v glavni vlogi) je prejela lep šopek; nič manj bi ga ne zaslužile druge igralki in igralci ter režiser g. prof. Šest, ki je s svojo izmajljivo vstojio in s svojim okusom dal delu v krasnem Zupančičevem prevodu na našem odru enotno, toda bujno in živahno življenje.

Hmeljski trg

Zate, 19. decembra. h. Vsled bližnjih praznikov ni bilo danes nobenega zanimanja, nobenega povpraševanja in tudi nobene ponudbe. Cene so nespremenjene od 1500 do 1800 Kč.

Naši kraji in ljudje

Važno opozorilo

Ker izide božično »Jutro« po dosedanjih naročilih v 35—40.000 izvodih in ker bo ta praznična številka »Jutra« nenavadno obsežna ter bogata ilustracij, je nemogoče v tiskarni tehniško delo točno in brezhibno izvršiti, ako ni pravočasno zbrano za list vse potrebno gradivo. Zato smo bili primorani odrediti, da sprejema inšerati oddelek insearate za nedeljsko božično številko samo še do petka ob 18. uri zvečer. Vse inšerate, ki pridejo v našo upravo v soboto dopoldne, smo primorani zaračunati s 50 % pribitkom. Za inšerate, ki bi jih sprejel inšerati oddelek v soboto popoldne, pa sploh ne moremo prevzeti nobene odgovornosti, da bodo priobčeni. Ponovno prosimo vse inšerente, kakor tudi naročevalce Malih oglasov, da izvrše svoja cenjena naročila v našem inšeratnem oddelku takoj, vsekako pa najkasneje do petka zvečer.

Končno naznanjamo, da v soboto ne bomo mogli sprejemati nobenih društvenih vesti, razen, če se jih v soboto dopoldne naroči v inšeratnem oddelku po običajnih inšeratnih tarifah s 50 % poviškom.

Anton Lajovic — pri Abrahamu

Včeraj je minilo petdeset let, odkar se je rodil Anton Lajovic, naš slovenski komponist, ki ga smemo brez vseh pomislekov imenovati prvega med prvimi izmed sodobnih slovenskih komponistov. Tiho, brez vika in kritike je prišla njegova petdesetlet-

Rodil se je Lajovic na Vačah kot sin preproste, glasbeno zelo nadarjenega očeta. Študiral je gimnazijo v Ljubljani ter obiskoval istočasno šolo Glasbene Matice, kjer se je učil klavirja in teoretičnih predmetov, največ pri Mateju Hubadu. Na Dunaju je poleg juridicinskih študij absolvirjal tudi konservatorij. Pri sklepnem izpitu se je v konservatoriju izjavil njegov simfonistični stavek za veliki orkester »Adagio« in ženski zbor z orkestrom »Ozodna samota«. To sta še danes deli klasične vrednosti. Bil je vnet sodelavec »Novih Akordov«. Tu so izšli samo in dvospevi, klavirske kompozicije, zbori; 12 moških in mešanih zborov je izšlo v izdaji Glasbene Matice. Kdo izmed pevcev ne pozna njegovih srčanih »Pastirčkov«, njegovega »Plesa kralja Matjaža«, slavnega »Zelenega Jurija«? Pet pateroglasnih zborov je izšlo v zbirki 33 moških in mešanih zborov izstakot v založbi Glasbene Matice. Njegove samospeve je izdal Ljubljanski Zvon. Napisal je Lajovic samospeve z orkestrom, ustvaril mogočni »Psalms« za sol, zbor in orkester, »Andante« za veliki orkester, »Capriccio«, ki se je izjavil na jugoslovanskem festivalu v Pragi z največjim uspehom, sodeluje pri »Novi Muziški«, spisal je cel niz glasbeno informativnih in polemičnih člankov itd.

Ni tu mesto, da bi naštevati vsa taka in enaka njegova dela, ki kažejo Lajovica kot nedosežnega umetnika-glasbenika. Toda ne samo kot glasbenik stoji Lajovic kot markantna osebnost med nami. On je bil tisti, ki je nam Slovencem že nekdanjo našo Filharmonično družbo znova vrnil, on stoji budno na straži, kadar gre za nacionalne ali materijalne interese družbe. Glasbene Matice ali konservatorija ali sploh za glasbene interese vsega našega naroda. Kot eden izmed najplivnejših in najuglednejših članov glavnega odbora Glasbene Matice je dal smer našemu glasbenemu delu in tako vtisnil žig svoje osebnosti vsemu našemu glasbenemu začeti in nehanju. Čvrst, zdrav, vedel, delaven stoji danes v svojih mladeniških petdesetih letih kot neomajen steber. V njega gledamo vsi z vero in zaupanjem in bomo, to daj Bog, gledali še dolgo, dolgo.

Nehvaležnost — plačilo SLS

Da je nehvaležnost plačilo SLS, je že znan pregovor. Da pa k zadnjim člankom o preganjanju in zapostavljanju naprednih ljudi od strani klerikalnih partizanov podamo sliko grobe nehvaležnosti, ki jo je moral občutiti mariborski zdravnik g. dr. Franjo Toplak.

Že od leta 1919. dalje je g. dr. Toplak vodil propagando za ustanovitev ginekološko-porodniškega oddelka pri splošni bolnici v Mariboru, v zavesti, da je dovolj svoje odlične strokovne kvalifikacije v to tudi upravičen in da sme po vsej pravici pričakovati, da bo dosegel primarijat tega oddelka. Tozadevna ustmena zagotovila je dobil zaporedoma od pristojnih činiteljev. Ta propaganda je bila prava trnjava pot. G. dr. Toplak je pred 5 leti tudi ustanovil »Društvo za zgradbo porodnišnice v Mariboru« in kot njegov tajnik izvršil ogromno delo. Ankete, spomenice in intervencije tega društva po njegovih predstaviteljih v Beogradu in drugod so bile mnogoštevilne in so idejo popularizirale.

Oblastni odbor oblastne skupščine v Mariboru je končno kupil bivši sanatorij v Petrovem selu v Mariboru in v njem namestil žensko bolnico. Oblastni odbor se je po svoje lahko smatral upravičen, da za primarijata tega novo ustanovljenega oddelka imenuje kogarkoli izmed kvalificiranih profesorov, torej predvsem pristaja SLS, toda s preteriranjem g. dr. Toplaka je kljub temu postopal skrajno krivično, ker brez njegove večletne propagande prav gotovo ne bi bil ustanovljen ginekološko-porodniški oddelki, temveč otroška bolnica. Široka javnost ima izraziti čut za pravičnost in ta je v predmetnem primeru gotovo na strani g. dr. Toplaka.

Vse to je bilo oblastnemu odboru znano in vendar je šel preko vsega. Oblastni odbor odnosno SLS je bila tista, ki je g. dr. Toplaku za vselej uničila najlepši sen življenja, za čigar uresničenje se je boril vztrajno s tem, da je tekem vsega predloženega študija dosegel samo najodličnejšo kvalifikacijo, vrhu tega pa mu je otežila še boj za obstanek.

Mimogrede naj bo zabeleženo, da je g. dr. Toplak kot dijak stal na čelu dijaške »Prosvete«, da se je v domačih krajih živilo in z uspehom boril s štajercijanstvom, da je po prevaru z delom povsod in vedno pokazal neuklonljivo nacionalno zavest. Facit vsega pa je: danes je v naši lastni državi položaj zanižan, kakor za toliko drugih domoljubov, ki z boleščjo iščejo poti — v tužino.

Josip Pečnik — častni občan kapelski

Mirna in tiha vas Kapela v Soteski dolini je nedavno nedolga mahoma oživela. Mnogi otroci in odrasli, ki so hiteali proti šolskemu poslopju, so pričale, da se vrši nekaj nenavadnega. Res! Okrašena šolska soba je bila polna vseh, ki so prihitali, da še enkrat počaste slavljenca, kateremu je občinski odbor kapelski ta dan izročil diploma častnega občanstva.

Slavje so otvorili otroci s predvajanjem primerne igrokaze, nato pa so posamezni govorniki kot zastopniki raznih društev in korporacij očrtavali delo šolskega upravitelja v pokolu Josipa Pečnika tekoma dolgih 32 let njegovega bivanja v Kapelah. — Ni bilo lahko njegovo delo, ko je prišel kot mlad učitelj na enorazredno šolo s 320



učenci v majhnem poslopju! Ali ni se ustrašil? Z vso vnetostjo se je lotil dela v šoli in izven nje. Dosegel je, da se je šola razširila v štirirazrednico, katere prvi upravitelj je bil on, in se postavilo novo šolsko poslopje, ki je ponos vsej občini. Razen svojih poklicnih dolžnosti pa se je udeleževal v raznih društvih, kjer je zastavljal vse sile kot aktiven član ali odbornik. Da omenimo samo posojilnico za občino Kapela, katero požrtvovalno vodi in upravlja že dolga leta, kmetijsko podružnico, sedjarsko in vrtnarsko društvo, ki jim je ustanovitelj in duševni voditelj, učiteljsko društvo za brežiško — sevniški srez, v katerem je bil dolga leta odbornik in tudi predsednik.

Kdor ve, koliko podrobnega dela je narežanega pri takem vsestranskem udejstvanju, bo umel, da je bilanca njegovega dela ob času, ko se je poslovil od nas, izkazovala velik plus, katerega more doprinešiti na oltar občega blaga in delaven, za dobrobit svojega naroda v resnici vnet mož.

Kapelska občina je znaša ceniti njegove zasluge in vrline stem, da ga je odbor na redni seji 4. novembra soglasno imenoval za častnega občana.

Kratko, a iskreno je bilo slovo; malo besedi — mnogo solza je pričalo o tem, kdo je zapustil priljubljeni kraj in koga so prebivalci izgubili. Edina želja vseh ga spremlja na novi poti bodočnosti, da preživi v Dobovi jesen življenja v čim prijetnejšem razpoloženju in zadovoljstvu, prost vseh skrbi in vsega zla, ki so mu ga mnogi že v prošlosti zadostili prizadejali.

Beli stadion

Filmsko predavanje ZKD o zimski olimpijadi v St. Moritzu.

Z mrzlično hitrostjo se pripravljajo Engadin na sprejem množestvenih tekmovalcev za olimpijske lovorike, 25 narodov bo podalo po svojih zastopnikih pred velikansko množico gledalcev dokaz o razvoju sporta v najrazličnejših panogah. St. Moritz s svojimi palačami in razkošnimi stavbami se polni z vsakim dnem in le še malo časa manjka do otvoritvenega dneva. Vsi zastopniki narodov med njimi tudi naša država, se uvrste k slavnostnemu sprejemu, predsednik švicarske republike se pripelje na krasnih šestoroprežnih saneh k otvoritvi, in olimpijske prisrke se prične. Ljudstvo ob blizu in daleč hiti na stadion in z napestostjo opazuje borbo tekmovalcev. Vse panoge zimskega sporta so tu zastopane. Norveška svetovna prvakinja izvaja v umetnem drsanju čudovitosti, s katerimi očara vse gledalce. Devet narodov je poslalo volaške patrulje, ki izvajajo voljaški tek. Končno nastopijo smučarji s skoki, ki vzbujajo občudovanje gledalcev.

Film, ki ga bo Zveza kulturnih društev predvajala v nedeljo, dne 23. t. m. in na oba božična praznika, si mora ogledati vsakdo, zlasti pa naši sportniki in ljubitelji narave. Spričo velikega zanimanja med občinstvom bo ZKD predvajala film vse tri dni v dveh kinematografih in sicer ob pol 11. v kinu »Ideal«, in ob 11. v elitnem kinu »Matica«.

Okrog Božiča

Ljubljana, 19. decembra
Predbožični čas prinaša v mestno življenje marsikaj novega, ki lajša pezo vsakdanjega prozaičnega življenja. Na Kongresnem trgu se razvijajo živahne kupčije z božičnimi drevesi. Tudi Vodnikov trg dobi od dne do dne živahnejši dotok konumentov in prodajalcev. Brihe Dolenjke prinašajo na trg lepo pitane domače purane, ki jih ponujajo po 100—110 Din. Gospodinjje pridno segajo tudi po pitanih goskaj. Kurenine je razmeroma prav dosti na trgu. Krepi Bosanci tudi niso zamudili prilike in so v Ljubljano pripeljali prav mnogo puranov oziroma slavonkih gosk. Kupčija jim gre povoljno. Na trgu med nekdanjo Mahrovo hišo in Zmajskim mostom so se utaborile kmetice in razprodajajo bogato s storž okrašene smrekove vejice in zelen mah za božične jaslice.

V ubrano razpoloženje, ki ga ustvarja predbožični čas, se, žal, marsikod vlije grenka kapljica bridkosti. Mnoge stranke se morajo boriti za streho, ker so jim bila stanovanja sodno odpovedana in jim te dni grozi deložacija. Že včeraj je bilo izvršenih 11 deložacij. Devetimi strankami je mestna občina takol preskrbela stanovanja v novih hišah na Vodovodni cesti, dočim sta dve našli zavetje pri dobrih ljudeh, njih pohištvo pa so spravili v mestna skladišča.

Mnogi delavci zro z bojaznijo v bodočnost, ker jim preti brezposelnost. Zlasti v vrstah železničarjev vlada konsternacija. Redukcija trka na vrata, delo se omejuje. Trgovci z vso vnetostjo izkoristiti

Vlomilsko delovanje in načrti Jerihove tolpe

Doslej 12 članov tolpe v zaporu. — Široko razpredena organizacija. — Naklepi vlomov na Dolenjskem in v Karlovcu

Ljubljana, 19. decembra
V nedeljo je »Jutro« obširneje poročalo o izredno dobro organizirani vlomilski tolpi, ki so jo 14. t. m. orožniki prišli v Vevčah na intervencijo železniške policije. Tolpa je bila zelo delavna in je zadnji čas skušala razširiti svoj delokrog daleč na Dolenjsko in celo v Karlovcu. V Vevčah so se že dolgo časa skrivali sestajali delamrznih tip, ki so živeli zgolj od nočnih vlomov in prav potratno popivali po raznih barih in beznicah. Imeli so vedno dosti denarja na razpolago, glavarji pa jim je hrust Janez Jesih.

Glavar je izdal družbo.

Vlomilska tolpa je postajala zadnji čas prav agilna, slutila pa je, da so ji orožniki že za petami. Bratje Rudolf in Jože Gostinčar ter Anton in Andrej Rant, samji izveščani vlomilci, ki so »absolvirali« več let ječe v Mariboru, so postali pozorni na svojega glavarja, bivšega železničarja Janca Jeriho, ker so sumili, da bo izdal vso svojo družbo orožnikom. Zato so sklenili, da ga »posljejo na drugi svet«. Res je nekdo v petek 14. t. m. okoli 8. zvečer sprožil na Jeriho strel iz pištole, ki pa ni zadela. Iz bojazni je nato Jeriha pobegnil v Ljubljano, kjer je popival in se znašel pozno v noč v neki gostilni šentpeterskega predmestja, kamor zahajajo vesela in lahkoživa dekleta. V trenutku, ko je zapuščal lokal, ga je prijel oran železniške policije in odvedel v zapore deželnega sodišča. Jeriha je priznal, da je bil udeležen pri petih velikih vlomih. Navedel je imena vseh svojih tovarišev in pomagačev. Nato je začelo orožništvo v Vevčah loviti vlomilce, pa tudi železniška policija ni držala rok križem.

Načrti vlomov na Dolenjskem in v Karlovcu.

Tretirani vlomilci priznavajo v glavnem svoje zločine in navajajo, da so izvršili poleg 12 velikih vlomov v tovarne vozove na zaloškem kolodvoru, še dva vlom, in sicer dne 20. marca v občinsko pisarno v



Nebesku svetlosti raspostiraj za Božične blagdan
Aladdin

Lampa.
Sa svetlošču od 80 sviječal malom potrošnjom petroleuma bez pumpanja i podgrijavanja. Bezplatan opis šalje. Aladdin generalno zastupstvo: Barzel d. d. Subotica.

Skladišče v Ljubljani: 197
A. Semenčič in drug Kolodvorska, Skladišče v Mariboru: Steklarna Ivan Kovačič Koroška c. 10.

božično konjunkturo. Mnogi pa prejmejo za božično nagrado — kazenske odloke, ker so imeli na kraljev rojstni dan lokal odprt. Mestni magistrat kot obrtna oblast je včeraj prejel nad 50 prijav od strani policije. Med prijavljenimi so po večini mali trgovci in branjevci. Tako je neka branjevka kar sedemkrat prijavljena, da ni upoštevala odredbe velikega župana.

D. M. v Polju, odkoder so odnesli blagajno, glede katere so bili trdno uverjeni, da dobe notri večjo vsoto denarja. Na zadobrovskem polju so blagajno razbili, toda strahovito so se urezali; v njej niso namreč našli niti fیکا, pač pa velik fascikel raznih plačilnih računov. Poskušali so daj v Ljubljani vlomiti v hišo tesarskega mojstra Ravnhiraja, kjer pa so bili po nočnem čuvaju preprodeni in so odnesli le malenkosti, med drugim pištolo, iz katere so streljali na nezvestega Jeriho.

Vlomilci pa so snovali še mnogo drznih vlomov. Napravili so pred dnevi lokalni ogled neke banke v Karlovcu, kamor so se odpravili štirje komisarji vlomilske družbe, ki so si v vseh podrobnostih ogledali prilike in topografijo karlovske banke. Za Karlovcem bi prišlo na vrsto Novo mesto. Tam so vzeli na piko skladišče mestne aprovizacije.

Vlomilci s čimno prostodušnostjo opisujejo svoje čine in vlope, pripominjajoč: — Več bomo povedali preiskovalnemu sodniku. Tudi za njega moramo prihraniti nekaj ocirkov, sicer ne bo imel veselja, če bo moral glodati samo suhe protokole.

Pomagači vlomilske tolpe.

Vlomilska družba z neomejeno zavezo je imela povsod prav pridne pomagače in razpečevalce. Naropano blago so znali v najkrajšem času spraviti v promet; skrival so ga ponujali za zelo nizke cene. Zabol ukradenih Zeta-cigarete v vrednosti 20.000 Din je n. pr. kupil neki možak za tako malenkost, da je imel pozneje pri nadrobni prodaji 5000 Din dobička.

Veski orožniki sedaj poizvedujejo za vsemi kupovalci sumljivega blaga. Nekd Ljubljancem, ki ga še nimajo pod ključem, je vozil vlomilec blago celo v Zagreb. Vlomilec pa sta pomagala pri razpečavanju tudi dva bosanska krošnjarja, ki sta nosila blago po deželi in so se kmetje za manufakturo kar trgali.

Nadaljnje aretacije.

Po prvih aretacijah, ko je bilo v Ljubljanski zapore priganih 6 vlomilcev, so orožniki in detektivi nadaljevali z zasledovanjem. Zdaj je pod ključem že 12 članov vlomilske družbe. Novi aretiranci so naslednji:

Oženjena krošnjarja Metod Plečič in Jurij Bravac, oba iz nekega sela v bližini mesta Tomislava, dalje 20letni samski delavec iz Zg. Kašlja Jože Gostinčar, oženjeni 28letni delavec Franc Kožuh iz Zgodovora pri Medvodah, a stanujoč v Vevčah, 25letni pri opernem gledališču v Ljubljani zaposleni mizar Janez Matjašič, ki stanuje v Mostah in je prav dobro znal razprodajati nakradeno blago. Je prav zanimiv tip, po vsem životu je tetoviran in nosi različne talismane pri sebi. Končno je bil v ponedeljek v Ljubljani prijet še Jože Trebušček, star 38 let, rojen v Godiču pri Kamniku, pravi klatež, ki živi samo od vlomov.

Kakor smo zvečer doznali, je bilo včeraj aretiranih še pet zaveznikov vlomilske tolpe in se torej sedaj nahaja v preiskovalnih zaporih hv Ljubljani 17 oseb. Ne begu sta še vlomilca Rudolf Gostinčar in Anton Paternoster.

KROŠNJARJI
Z žicom
KEJČ
Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

LETOS
nosimo samo
JKKOLJ
pletene obleke.
GRICAR & MEJAC, Selenburgova ulica.

ne izgubi svoje cene in vrednosti. Cene niso tudi nič višje, kakor plačujemo nišvredne kiče pri trgovcih z umetninami. Že prvi dni je prodanih nekaj pastelov in zavidam novega lastnika »Čen v mraku«. Prava japonska eleganca in fina, diskretna harmonija sive v sivem, pa vendar toplo kakor plašč iz krtovih kožic. Gotovo bodo našle kupca tudi apartne »Arabske žene na strehi mešaje«, in pa nežna pokrajina »Na robu oaze«, ki izpreminja barve kakor biserna matica. Zlasti dame, ki jim bo na razstavi pisana okolica pestrh pastelov sijajno pristojala ki sedaj modernim žametnim oblekam, se ne bodo mogle nažuditi romantični belega mesta Sidi-Bou-Saida, vihrajočim burnosem žarkookih beduinov, rdečim fesom in pisanim turbanom divjih zamorcev. Zamislile se bodo v pravljice iz »Tisoč in ene noči« in njih misli in želje bodo poltele čez morje v one kraje, ki jih je Jakac tako lepo in prijetno naslikal. Doma bodo pa možička prijazno nahrulile, da jim bo pokvarjen praznik, če ne bo v salonu visela tudi vsaj ena Jakčeva slika.

Pride!
DOLORES DEL RIO
Rdeča plesalka iz Moskve

Kulturni pregled

Ljubljanska drama

Četrtek, 20. ob 15: Romeo in Julija. Dijaška predstava po nižnjih cenah. Izven.
Petek, 21. zaprto.
Sobota, 22. ob 15: Modri osliček Miško. Mladinska predstava po izredno zniž. cenah. Izven.
Nedelja, 23. Betlehemska legenda, premijerski abonma.
Ponedeljek, 24. zaprto.

Ljubljanska opera

Četrtek, 20.: Lepa Vida. B.
Petek, 21. zaprto.
Sobota, 22. zaprto (generalka).
Nedelja, 23. Jonny svira. Iven.
Ponedeljek, 24. zaprto.

Mariborsko gledališče

Sreda, 19. ob 20: »Dover — Calais, C.
Četrtek, 20. ob 20: »Vaški župnik«. Gostovanje Tegernseer.
Petek, 21. ob 20: »Izdolovalec gosli iz Mitnevalda. Gostovanje Tegernseer.
Sobota, 22. ob 20: »Sleč in planikac«. Gostovanje Tegernseer.

Risto Savin: Lepa Vida. Danes, v četrtek, se poje v ljubljanski operi Risto Savinova »Lepa Vida« za abonente reda B. Zasedba te izvršne slovenske opere je sledeča: Lepo Vido poje gđ. Majdičeva, mla-

do Benečanko Nimetto ga. Ribičeva, Vidin služkinjo Nežo pa gđ. Španova. Oče Samorod je g. Betetto, Vidin mož Anton ga. Janko, Alberto, mlad Benečan je g. Banovec, njegov prijatelj Pietro g. Berlot. Oba gosta pojeta gg. Mohorič in Sekula. Opero dirigira in režira ravnatelj g. Mirko Polič. Nastopa tudi baletni zbor. »Lepa Vida« je brez dvoma ena najboljših Risto Savinovih opernih del, ki se odlikuje po krepki dramatični glasbi, dejanje samo pa je efektno napisano po znani narodni pravljici.

Premijera v ljubljanski dram. Koncem tega tedna bo v ljubljanski dram. premijera Pavel Golieve betlehemske legende, ki nosi naslov »Kralj brežpravnih«. Legendi da obdeluje v petih slikah popolnoma na svoj način betlehemske, odnosno božične dogodke. Času primerno delo, katerega pristaževajo poznavalci med najboljša Golieve dramska dela, bo brez dvoma zajimalo naše občinstvo. Dan premiere javimo.

Dijaška predstava ljubljanske drame v četrtek, 20. t. m. popoldne ob 15. »Romeo in Julija«. Znižane dramske cene.

Vstopnice za sobotno mladinsko predstavo igre »Modri osliček Miško« se že prodajajo pri dnevnih blagajni v operi. Cene sedenč: parter 8 in 5 Din, balkon 4 Din, galerija 3 Din. Dijaško stojišče 2, galerijsko 1

Din. Lože v parterju in I. redu 48 Din, v II. redu 25 Din. Predstava je namenjena mladini.

Jakčeva Afrika v Jakopičevem paviljonu

Zunaj mraz in megla, božič, v paviljonu pa žgoče afriško sonce, vroče barve in mlane noči. Mnogo je Jakac prinesel iz Tunisa in z roba peščenega morja Sahare. Razstavil je tako čedno, da tako adjustiranih razstav nismo vajeni. Sami novi, okusni zlati okvirji, afriške aplikacije in vonjate afriške blazinice, palme in kakteje. Še kurjeno je za silo, ker naslikano sonce na žalost ne greje. Kakor v elegantnem salonu se človek počuti v paviljonu, zato bo pa razstava ugajala, kakor so publikli vsi tudi pester slike, bogati plod kratkega potovanja. V predgovoru nam Jakac namreč pove, kako ekspresno je slikal, da ga v resnici lahko imenujemo slovenskega Fa presto. Elegantni Vavpotič je dobil tovariša, tudi Novomeščana. Saj nam pravzaprav prav nič ne škoduje, če nam ustvarjata za elegantna stanovanja primerne slike, ki so lastnikom všeč, vsaj ne bo naše občinstvo več kupovalo tujega šunda.

Jakac je razstavil 150 pastelov in risb, po večini iz Afrike, nekaj pa tudi z Dolenjske. Kakor bi bile žametne, so te domače pokrajine, ki jih bodo obiskovalci gotovo kupili, da obdarujejo za božič sebe in znance. Vsek bo darila vesel, ker nikdar

Jutri zvečer zaključimo

sprejemanje oglasov po običajni tarifi za božično številko »Jutra«, ki bo izšla že v nedeljo jutraj. V soboto dopoldne bomo sicer še sprejemali oglase za to številko, vendar bomo morali vpoštevati tarif, ki predvideva za one oglase, ki so nam oddani v priobčitev dan pred izidom kake praznične številke, 50% povišek običajnih cen.

Oglasni oddelek »JUTRA«
Telefon 3492 in 2492.

Domače vesti

Naročila na božično in novoletno »Jutro«

Že včeraj smo sporočili, da smo letos ugodili želji, izraženi nam iz mnogih krajev, da bomo oddajali tudi posamezne številke božičnega in novoletnega »Jutra«. Ta pa le za kraje, kjer se »Jutro« še ne prodaja na drobno. Kjer je podrobna prodaja »Jutra« že uvedena po trafikah ali drugih razprodajalcih, naj si vsak kupi »Jutro« pri njih. Iz krajev pa, kjer se »Jutro« ne da kupiti, sprejemamo naročila na posamezne izvode obeh prazničnih števil »Jutra«, božične in novoletne. Naročila na s poštnino vred znaša za vsako številko 3 Din, za tri ali več izvodov pa po 2 Din številka. Denar se naj pošlje skupno z naročilom v poštinih znakih.

Prosimo vse svoje naročnike, da opozore na to izredno ugodnost svoje znanca, ki niso naročeni na »Jutro« in nimajo prilike, da bi si ga kupili pri kakem razprodajalcu. Božična in novoletna številka »Jutra« bosta tudi letos izredno obsejni, pestri in zanimivi, obenem pa bogato ilustrirani, tako da bosta nudili za praznike najlepše razvedrilo.

Uprava »Jutra«

• **Odklivanje naših sodnikov.** Na predlog ministra pravde sta odklivena z redom sv. Save IV. stopnje dr. Ljudevit Brenec in dr. Ivan Likar, sodnika upravnega sodišča v Celju.

• **Promocija.** Na praški univerzi je te dni promoviral g. Savo Pirc, sin znanega ljubljanskega odvetnika dr. Maksa Pirca, za doktorja vsega zdravilstva. Na zagrebški univerzi bo 22. t. m. promoviral za doktorja vsega zdravilstva g. Ivan Kaukler iz Ptuj, agini član akademikega društva »Triglav« v Zagrebu. Čestitamo!

• **Napredovanje rezervnih oficirjev.** Napredovali so v ekonomski stroki: v čin administrativnega kapetana 1. razreda Miroslav Vavro; v čin administrativnega kapetana 2. razreda Anton Ješovnik, Lovro Vodusek, Matija Blažek, Fran Malgaj, Evgen Dolenc, Fran Rupnik, Aleksander Matjaš; v zrakoplovstvu: v čin kapetana 1. razreda Josip Učakar, Ferdo Gradišnik in Gustav Koračin, v čin nižjega zrakoplovca Simončič, pa Gabriel Hauptman, Ivan Simonič, Maks Dernač in Ivan Jenčič; v žandarmeriji: v čin kapetana 2. razreda Marko Podgornik, v čin administrativnega poročnika pa Fran Zupan in Josip Puncer; v pehoti: v čin rezervnega kapetana 2. razreda Vladimir Pfeifer in Marcel Gruđen, v čin rezervnega poročnika Matija Briški, Fran Janžinšek in Lavoslav Drnovšek; v sanitetni stroki: v čin rezervnega sanitetnega kapetana 2. razreda dr. Martin Malcen.

• **Nova zdravilnica.** V Gradcu bo 22. t. m. promovirala za doktorico vsega zdravilstva gđa. Vilma Režunova, hčerka rudniškega uradnika K. Režuna iz Trbovelj. Nova zdravilnica je bilo odlična gojenka ženske reformno realne gimnazije v Ljubljani. Z odliko je dokončala oddelke medicinske fakultete v Ljubljani in je prav tako z odliko napravila konče izpite na vseučilišču v Gradcu.

• **Vsem učiteljem (icam)!** V smislu resolucije, sprejete v avgustu na ferijalnem zborovanju jugoslov. učitelstva na Bolu v Dalmaciji, sklicujem ustanovni občni zbor »Učit. Per. Saveza«, ki se bo vršil v nedeljo 23. t. m. v Mariboru ob 10. dopoldne v salonu pri Črnom orhu. Dnevni red: 1.) Poročilo o kongresu PS. v Zemunu. 2.) Sprejete novih pravil. 3.) Volitev odbora. 4.) Organizacija kolonij. 5.) Program za prihodnje velike počitnice. 6.) Slučajnosti. — Za pripravljalni odbor UPS.: Slavko Mrovij, t. č. predsednik.

Danes! Danes!
Premijera velikega ruskega filma!

Beg iz pekla

Film o neodoljivosti, obsojenega v strašno kraljevo vraglo, kjer je do tropičnih solncem posnane in razvaljene duše priganosti kazencev.

V glavni vlogi Agnes Esterhazy
Predstave ob 4., 6., 8. in 9.
Najnižje cene. KINO IDEAL

• **Iz šolske službe.** Ukazno je napredovala cela vrsta slovenskih učiteljev in učiteljic v 1. in 2. skupino, obenem pa tudi v 3. in 4. skupno II. kategorije. V stalno državno službo so ukazno postavljeni naslednji bivši kontraktualni učitelji: na Ucu g. Andrej Kenič, pri Sv. Benediktu v Slov. goricah g. Anton Baš, na Humu pri Ptuj g. Ivan Vadenjal, pri Sv. Boltenku na Kovu g. Ciril Kofol, na Muti gđ. Justina Suša in v Konjščici pri Litiji gđ. Teodora Kancel.

• **Slike kralja in kraljice** bo v svojo korist razpečevalo »Društvo za vzgojo in zaščito otrok« v Beogradu. Poverjeni so samo oni potniki, ki se izkažejo z legitimacijo omenjenega društva št. 482 z dne 4. novembra 1928 z originalnim dovoljenjem ministrstva notranjih del U. br. 40.458 z dne 5. oktobra 1928 in z uverjenjem ministrstva prosvete, umetniško odobrenje, U. br. 3040 z dne 17. septembra 1928. Slike, ki jih prodaja, morajo nositi pečat odobrenja ministrstva notranjih del U. br. 40.458, pečat društva za vzgojo in zaščito otrok ter pečat in odobrenje ministrstva prosvete U. br. 4030.

Pridel Pridel

DOLORES DEL RIO

deča plesalka iz Moskve

• **Ustanovni občni zbor »Društva za vzgojo domačih kunccev za ljubljansko oblast«.** Prejeli smo: Na moj poziv o ustanovitvi društva za ljubljansko oblast se je odzvalo veliko število rejcev s predlogi in nasveti. Istočasno sem bil tudi informiran, da se v okolici Ljubljane snuje društvo s podobnimi nameni. Ker je imelo to društvo že potrjena pravila ter da se izognezno nastankom številnih društev, sem priključil svoje dalovanje že omenjenemu snučenemu se društvu. Že ustanovitveni pripravljalni odbor je sklenil, da se bo vršil ustanovni občni zbor društva v nedeljo 23. t. m. ob pol 10. dopoldne v Ljubljani v dvorani restavracije Novi svet, Gosposvetska cesta, kamor so vladno vabljeni vsi prigašenci in drugi prijatelji dolgotrajne živnice. — A. Inkret.

• **Denar pravoslavne cerkvene občine poveril.** V Sremski Mitrovici so te dni pregledali blaginjske knjige pravoslavne cerkvene občine. Izkazalo se je, da manjka 120 tisoč dinarjev. Takoj so pozvali na odgovor Milana Jankovića, trgovca in člana upravnega odbora pravoslavne cerkvene občine, ki je vršil službo blaginjske. Janković je poverbo priznal. Cerkevni odbor je zadevo ovažil sodišču.

K tvrdki F. LUKIČ

se napotite. izbirat najlepših daril za dame. Krasne toalete jih morejo edino najbolj razveseliti.

• **Dr. Trumbić na povratku v domovino.** Dr. Trumbić je na povratku iz Londona prispel v ponedeljek v Pariz. Novinarjem je izjavil, da je bil v Angliji pri svojih prijateljih in znanih zelo ljubezljivo sprejet in da je prav zadovoljen s svojim londonskim posetom. Dr. Trumbić se bo še pred božičnimi prazniki vrnil v Zagreb.

• **Za izseljenice.** Naša predstavništva v inozemstvu (konzulati in poslanstva) so priložujoče, da se naši državljani, ki se mudijo v inozemstvu, ne prijavljajo ohraniti da se prijavljajo šele kadar jih ravno potrebujejo za kakšno intervencijo v svojo korist in zaščito. Posledica tega je, da predstavništva nimajo potrebne evidence nad našimi rojaki, ki bi bivalo v njihovem območju ter jim zato tudi ne morejo nuditi pravočasno eventualne pomoči in zaščite. V obojestranskem interesu pa je, da predstavništva vedo, kateri naši državljani so v njihovem področju. Zato naj vsak naš državljan, ko prispe v inozemstvo in kamor prispe, to takoj javi pristojnemu našemu konzulatu odnosno poslanstvu, bodisi ustno, bodisi pismeno. Ako pa v tistem kraju ni našega poslanstva, naj bivanje prijavljajo najkasneje v roku 10 dni onemu predstavništvu, v čigar območje spada dotični kraj. V prijavi naj navede ime in priimek, rojstni kraj, poklic, oblastvo, ki mu je izdalo potni list, številko potnega lista in čas, da katerega mu velja potni list ali vizum, dalje, koliko časa se namerava muditi v dotičnem kraju in svoj točen naslov.

• **Na Gospodinjski šoli »Miladika«** v Ljubljani se je vršil začetkom decembra državnih strokov. Izpit za učiteljice na meščanskih gospodinjstvih šolah pred posebno komisijo pod predsedstvom dvornega svetnika dr.

Marna. Za izpit so se prijavile učiteljice: Joža Budinecova, Sonja Gaberjevičeva in Albina Travnova in ga položile s odličnim uspehom.

• **Zlatina v štedilniku.** Trgovčeva žena Ana Župa in Spilto je našla te dni v pepelu štedilnika zlatine v vrednosti 30.000 Din, ki ji je bila pred tedni ukradena. Ukradla jo je njena služkinja ter skrila v pepelu. Služkinjo so aretirali.

• **Poštni direktor Rupec bo ostal v Zagrebu.** Glede na vesti raznih listov, da je poštni direktor Rudolf Rupec premeščen v Novi Sad, poročajo iz Zagreba, da je sicer obstajala namera premeštitve direktorja Rupca v Novi Sad, da pa je temeljito na nekem nespornem, ki je že razjasnjen. Direktor Rupec bo ostal še nadalje na svojem dosedanjem službenem mestu.

• **Na lovu ustrejen.** Na lovu pri Nači se je seljaku Marku Karaliču po naključju sprožila puška. Krogla je zadela njegovega kuma Luko Karaliča, ki je ostal na mestu mrtve. Nesreča je vzbudila med ondodnim prebivalstvom mnogo sočustvovanja, ker zapušča Luka ženo v blaženem stanju in dva neposkrbljena otroka.

• **Ponarejeno vino v frančiškanskem samostanu.** V Hercegovini pridelajo mnogo dobrega vina, a ga kljub temu kar na debelo ponarejeno. Tržno nadzorstvo v Mostaru je v dni izsledilo 5000 litrov ponarejenega vina v tamkajšnjem frančiškanskem samostanu. Kakor javljajo listi, je občina naložila frančiškanskemu samostanu denarno kazen v znesku 12.000 Din, vino pa zaplenila in ga spustila v reko Neretvo.

• **Okraden posestnik.** V neki gostilni v Kamniku je neznani tat okradel pred par dnevi posestnika Mihaela Grčarja iz Podgorice. Grčar je obesil svojo suknjo na obešalnik, pa je posegel v žep neznani umovci ter mu ukradel listnico s 6500 Din gotovine.

• **Zaboj z 20.000 Din kovanega denarja ukraden.** Predvčerajšnjim je prispel v sušsko pristanišče francoski parobrod »Teneriffe«, ki je pripeljal iz Francije aeroplane in veliko množino našega kovanega denarja, izdelanega v Franciji. Na Sušak je ob tej priliki dovozil višji uradni rodne banke, da prevzame denar. Pri predaji so ugotovili, da manjka en zaboj z 20.000 dinarji. Preiskava je dogajala, da je bil zaboj ukraden na Sušaku. Obmejna policija nadaljuje preiskavo.

• **Dr. Stojkovič se mora vrniti v ječo.** Bivši podžupan bačke oblasti dr. Stojkovič je bil pred sodborskim okrožnim sodiščem obsojen nedavno na pet let ječe, ker si je ob priliki evakuacije Bajskega trokata prisvojil znatne zneske, ker je prodajal nepremičnine ter izkupiček potrošil v osebne svrhe. Apelacijsko sodišče je Stojkoviču znižalo kazen na poltrajno leto ječe. Stojkovič je pozneje vložil prošnjo za obnovitev obravnave, ki pa jo je kasalsko sodišče odklonilo in odredilo, da mora Stojkovič, ki je med tem užival svobodo, nastopiti prisojeno mu kazen v Mitrovici.

Cenj. odjemalcem!

Marsikdo je že čital ali kje slišal, da limonov sok preprečuje gnilobo. Zobna pasta

«NEGRODONT»

edina vsebuje limonov sok; zato edina preprečuje gnilobo zob ozir. gnilobo v ustih in je zato najboljša, najzdravejša in najcenejša zobna pasta. Zahtevajte povsod samo »Negrodont«, francosko zobno pasto.

R. COTIČ, LJUBLJANA VII.

Kamniška ul. 10 a

glavna založa »Negrodont«.

Dve tube kot vzorec franco 10 Din.

155 7

• **Ženska obsojena na smrt.** Sodišče prve instance v Beogradu je predvčerajšnjim obsodilo na smrt Savko Gjorgjevičevu, prilezni seljaka Živote Gligorjeviča, ker je umorila njegovega maloletnega sina. Obtoženka je zločin priznala ter izjavila, da je dečka umorila iz maščevanja, ker jo je Života spodil iz hiše.

ITO — zobna pasta najboljša!

• **Pri nadihu in boleznih srca,** pri bolečinah v pljučih in prsih, skrofulozi in rahitiki, povečanju ščitnih žlez in tvoritvi gredšje je odvod v črevo z rabo prirodnih gredšje »Franz Josefa« bistveno domače zdravilo. Klinike svetovnega slovesa so uvideli, da so se pri jetičnih prvi čas se pojavljajoča zaganjena umaknila z rabo vode »Franz Josefa«. ne da bi se pojavila neprijetna driska. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.

• **Tovarna Jos. Reich sprejema mehko in škrobljeno perilo** v najlepšo izvršitev.

• **Sokolsko gledališče v Radovljici** vpripori ob božičnih praznikih zelo primerno božično igr »Peterčkovce poslednje sanje«, ki jo je spisal znani naš pesnik in ravnatelj ljubljanske Drame, g. Pavel Gofla. Igra je polna krasnih prizorov in jo igralo odrasli igralci skupno s sokolsko deco. Predstave se vrše 23., 26. in 30. decembra vedno ob pol štiri popoldne. Starši, pripeljite tudi svoje malčke, da vidijo to lepo božično povest!

• **Lepo božično in novoletno darilo** za sadjarje je razpisnik »IDPALS.« — Chemo-techna, Ljubljana, Mestni trg 10. 2306

• **Ni božičnega darila brez finega pisemskega papirja.** Največjo izbero v mapah ter cenah in luksuznih kasetah po nizkih cenah priporoča IV. BONAC, Ljubljana, Šešlonburgova ulica. 2294

• **Kupujte in razpečajte Ciril. Metodove božične in novoletne razglednice!** S tem podpirate družbo, ki je vsestranske podpore zelo potrebna. 2310

• **Kupujte vozni red »EKSPRES«** z vsemi najnovejšimi spremembami. 2309

Veliko veselje v nebesih

Je vzbudila med angeli vest, da bodo poslušali za Božič radio z

Barijevimi elektronkami

Nebeško godbo lahko poslušate tudi vi, zemljani, ako si za vaš radio nabavite

TUNGSRAM BARIJEVE ELEKTRONKE.

BARIJEVE ELEKTRONKE

dobite v vseh večjih radio-trgovlinah.

• **Znana Pražarna Žika** je izdala za leto 1929. kuhinjski stenski koledar. To delo je nekaj posebnega. Prelesta moderna simfonija barv učinkuje naravnost čudovito. In vendar je tako pristržno domača od globljskega z gorenjskega panja pa do srca s lektarske stojnice. Res lep dokaz, da je naša grafična umetnost na višku. Priznanje umetniku grafiku, priznanje domači tiskarni, priznanje pa tudi podjetniku, ki omogoča razmnožitev tako lepšega izdelka v sleherni našo hišo. Krasni koledar je izvršila Delniška tiskarna d. d. v Ljubljani. 2307

• **Za Božič se spomnite trepih in stradalnih siromakov** slepcev s kakršnimkoli darom. Na željo pošljemo položnico pod št. 14.066. — Podporno društvo slepih, Ljubljana, Wolfova ulica 12. 188

• **Volnene nogavice in pletenine** v veliki zbirki se dobijo pri tvrdki Karel Prelog v Ljubljani. 285

Iz Ljubljane

• **Krstna slava pravoslavne kapele.** Pravoslavna kapela v vojašnici Vojvode Mišića je včeraj obhajala svojo krstno slavo. Predsnočnim je bilo v kapelici pobožno bdenje, včeraj dopoldne ob 9. pa je prota g. Janković opravil svečan cerkven obred. Obreda se je udeležila skoro vsa ljubljanska pravoslavna cerkvena občina. Prisostvovali so tudi vojaški nadstavniki s divizijskim generalom g. Nedićem na čelu. Rezanje kolača sta opravila predsednik pravoslavne občine g. Emil Lajević in div. general g. Nedić. Gospod prota se je v lepem nagovoru spomnil vsih prilik naše pravoslavne občine od početka do današnjih dni. Obred je sledila v pisarni slavnostna pogostitev navzočih, ki so čestitili slavo predstavniku pravoslavne občine g. Lajeviću in div. generalu g. Nediću.

• **Otvoritev razstave kiparke Karle Bulločve** bo v soboto ob 8. zvečer v mali dvorani Narodne galerije (Narodni dom). Med drugim deli bosta razstavljena dva ogromna kartona, namenjena za muzikalno dvorano, več velikih glav v flovici, posamezne skice junakov iz načrta za spomenik kralja Petra Osvoboditelja, portreti itd.

Božična darila

Velika izbira: svile, pliša, volnenega blaga, baržuna, barhenta, šifona itd. pri JOSIP SLIBAR, Ljubljana, Stari trg 21 Poleg Zalaznika

Jutri ob 8. uri zvečer val v veliko dvorano Kazine k

Pomlajevanju človeka

Predava s skopičnimi slikami mliv. prof. dr. B. Zarnik iz Zagreba.

Božična reklamna prodaja

traja dalje. Suknje, obleke, čepice, perilo itd. najnižje pri A. PRESKER, Sv. Petra cesta št. 14.

Božična razprodaja

s 15% popustom

salon Feltich, Ljubljana

Bogastvo v kožah divjačine

Prodajte lisičje, polhove, zajčje in vse druge kože tvrdki P. Semko na Miklošičevi cesti pri hotelu »Union«, ki plačuje najvišje cene.

— Pisatelj Ivan Baloh, župnik v poklju, se je po sedemmesečni internaciji v Italiji vrnil srečno v domovino.

— V avtobusnem prometu Ljubljana-Vrhnika je zopet uvedena večerna zveza ob 19.15 iz Ljubljane. Zato je red vožnje odlej urejen takole: Izpred Vozdne odhaja avtobus ob 6.30, ob 9. ob 12.15, ob 16.15, ob 19.15, z Vrhnike pa ob 7.20, ob 10.10, ob 17.10 in 20.20. Nadalje bo v nedeljah in praznikih odhajal avtobus ob 14.50 izpred Vozdne in ob 15.25 z Vrhnike. Avtobus je kurjen.

— **Zopet vođa tatvina perila.** Dne 15. t. m. je neznani tat odnesel Mariji Makarjevi, sanujoči v Hradskega vasi 40, več različnega moškega in ženskega perila v vrednosti nad 500 Din. Tat je pobral še smokro perilo, ki se je sušilo na verandi.

Danes velika premijera
nesmrtnega dela slavnega
Hermann Sudermanna:
Katzensteg
MACJA BRV. — Tragedija sina, katerega oče je bil izdajalec. V glavni vlogi Jack Trevor, Lissy Arna. — Enoglasna hvala svetovnega tiska!
Ob 4., 7., 8. in 9.
Kino »Dvora«.

— **Ukradeno kolo.** Zidar France Toml, stanujoč v Utku pri Vodcah, je predsnočnem, imajoč opravka s trgovino 1500 Din vredno kolo zmag pred trgovino. Ko se je vrnil zopet na cesto, se je nemalo začudil, ko je videl, da je kolo na zagonečen način izginilo. Obvestil je o tem najbližjega stražnika, s katerim sta skupno skušala drznega umovniča izslediti, kar pa se jima ni posrečilo.

Najprimernejša božična darila za vsakogar si izberete le v trgovini I. Podboj, pri cerkvi sv. Petra

— **Posebne plesne ure** daje plesni mojster Jenko v balkonski dvorani Kazine dnevno od 10. do 20. ure, kjer se dobe tudi vse informacije. 2312

— **Drobna policijska kronika.** Od torka na sredo so bili policiji prijavljeni naslednji dogodki: 1 tatvina kolesa, 1 tatvina perila, 1 golufija, 1 poneverba ročne torbice, 1 pretep, 1 poškodba okna, 7 primerov kaljenja nočnega miru, 13 prestopkov predpisa o zapiranju trgovin in 2 prestopka cestnega policijskega reda.

Pri nas dobite za vsakogar

primerna darila priznana najkulantnejše

RADIO - VAL

Špeciarni radiotrgovina Kongresni trg 3

— **Plesna vaja »Družabnega odseka trgovskih nameščencev** bo dreval ob 20. v veliki dvorani »Uniona«. 2308

— **Čajanka Jenkove plesne šole** kazine ob 8. zvečer v balkonski dvorani Kazine. Na sporedu so različni plesi in komični na stopi. 2313

Iz Celja

• **Celjsko gledališče.** Prihodnje gostovanje mariborskega gledališča se bo vršilo na Božič ob 20. Uprizori se Kvapliva krasna igra »Obliki«.

• **Nedeljski pouk na obrtno-nadaljevalnih šolah.** Preteklo nedeljo se je vršil v novi dvorani Delavske zbornice v Celju vajeniški shod za odpravo nedeljskega pouka. Shodu je predsedoval g. Jamnik, poročal pa je g. Jože Berdajs iz Ljubljane. Govornik je utemeljeval potrebo odprave nedeljskega pouka na obrtno-nadaljevalnih šolah in izvedbo popolnega nedeljskega počitka vajencev in učiteljev. V Ljubljani je mestni občinski svet že svoječasno sklenil odpravo nedeljskega pouka in upati je, da bo temu zgledu sledil tudi celjski mestni občinski svet. Govornik je ostro kritiziral postopanje onih mojstrov, ki zaposlujejo po 10 do 20 vajencev, ne da bi imeli pri tem enako število pomočnikov. Povedal je tudi, da traja že od 1. marca t. l. dalje učna doba za vse panoge od 4 leta, dočim je veljala poprej učna doba 4 let le za valence, ki so imeli pri mojih popolno uskrbo. Razložil je v svojih nadaljnjih izjavah glavne vzroke velike brezposelnosti v naši trgovini in obrti. Dotaknil se je tudi razmerja delovnega časa in ugotovil, da dela v Celju obrtni narašča ne le 8 ur dnevno, temveč 10 do 12 ur, večkrat celo brez opoldanske odmora, kar vpliva zelo kvarno na zdravstveno stanje vajencev in njihov razvoj.

• **Dober lov celjske policije.** Včeraj zjutraj okrog 3. ure je prišla policija na kolidorju dva nevarna piščka, ki so ju že dalje čas iskale razne varnostne oblasti in sodišča v državi. Tudi v ljubljanskem policijskem dnevniku smo že čitali njihova ime. Prvi je bil prijet Franc Klemen, vulgo Potočnik, bivši trgovec iz Farne vasi pri Brezju, zdaj po poklicu trgovski potnik brez stalnih tvrd in brez stalnega bivališča, ki ga zasleduje celjsko okrožno sodišče zaradi hudodelstva golufije Klemen je hotel prenočiti v hotelu »Celjski dom«, kjer pa ni imel nikakega denarja, je bil zavrnjen. Pri aretaciji je izdal svojega tovariša Milorada Popovića iz Daruvara v Slavoniji, katerega išče s trgalico novosadsko sodišče istotako zaradi golufije. Klemen je stražnikom povedal, da je Popović pred kakimi 14 dnevi ukradel v mariborski gostilni Antona Wocha na Koroski cesti, kjer je prenočeval, posteljno odejo, ki jo je z lastnim kovčkom vred prodal nekemu neznancu v Čakovcu za 85 Din, čeprav je bila odeja sama vredna okrog 270 Din. Popović je tatvina priznal, nakar sta bila oba podletna potnika izročena v zapore okrožnega sodišča.

Pred nakupom čevljev si ogledajte izložbo:

ZALOGE ČEVIJEV

ST. STRASEK,

CELJE, KOVAŠKA

Čevlji po meri Popravila točna in hitra!

• **Zelo poskusne samoljve.** Komarj so se za silo poleg razburljivih govorice o poskusnih samoljvih v sodnih zapisih, že se je kot blisk raznesla vest, da se je skušala usmrtiti na Slomenskem trgu neka starejša ženska. V Perisicovi hiši na Slomškovem trgu št. 4, stanuje že dalje časa 47 letna samska delavka ročnih del Marija Czernyjeva. Včeraj zjutraj se je okrog pol 9 nenadoma odprlo dvoriščno okno njene sobe in prvem nadstropju. V naslednjem trenutku je skočila na kameniti dvoriščni tlak

neosebna Czerneyeva. Stanovalec so ji nudili pomoč, a ona je bila Czerneyeva z rešilnim vozilom prepehana v javno bolnico, njeno stanovanje pa je bilo uradno zapечатeno. Zdravnik so ugotovili, da je dobila Czerneyeva pri padcu in nekaj notranjih poškodb, ki pa niso težje snaga. Czerneyeva, ki je hudo živčno bolna, je izpovedala, da je izvršila svoje obupno dejanje zaradi tega, ker jo nje sosedje ne prestopajo dražijo, da je politično sumljiva in ji groze s prevozom v blaznico.

Iz Maribora

a—Predavanje profesorja M. Vey. V nedeljo je posejil mariborski francoski krožek naslednik prof. Martela v Ljubljani, g. prof. M. Vey s soprogom. Dopoldne si je ogledal društveno knjižnico, popoldne ob 5. pa se je predstavil kot predavatelj v dvorani Vesne, kjer se je zbral precej odličnega občinstva. Pred pričetkom predavanja ga je g. prof. Gasparin v imenu krožka pozdravil kot dobrodošlega gosta in izrazil naše priskrbne simpatije zastopniku velikega naroda, s katerim družijo našo domovino najbolj prijateljske vezi. Gospod profesor Vey se je uvodoma v izbranih besedah zahvalil za laskavo dobrodošlico, nato pa v enournem predavanju nazorno in temeljito orisal dijaško življenje nesmrtnega V. Hugoja. Navzoči so z izrednim zanimanjem sledili govoru in končno dali duška svojemu zadovoljstvu z dolgoletnim in živahnim aplavzom. Po predavanju se je vršila izjanka, pri kateri sta se g. in g. Vey izkazala kot ljubeznjiva in izredno prijetna družabnika. Na skorašnje svidenje!

a—Priljava posestnih izprememb. Okrajna katastrska uprava v Mariboru bo sprejemala v dneh 3., 4. in 5. januarja v svojih uradnih prostorih v Kerkovi ulici 8 naznana o izvršenih posestnih izpremembah. Vsi posestniki zemljišč v obsegu mestne občine mariborske se pozivajo, da priložijo vsako izpremembo v obsegu, obdelavi, prodaji, dr. Posebno važna je ureditev meje, ker se prične prihodnje leto nova izmera mesta, da se bodo ob tej priliki mogle izmeriti nove meje brez zamudnega ugotavljanja dejanskega stanja.

a—Krivca uboja v Cigoncih, o katerem smo že poročali, je policija aretirala v osebi 23 letnega delavca Viktorja Javsovcia iz Cigoncih. Mladenič ni imel namena Stupana umoriti. Po fantovskem pretepu se je z nasprotniki sestel na cesti. Ti so ga podrli na tla in ko se je dvignil je začel mahati z nožem okoli sebe. Tedaj je pristopil Stupan ter dobil smrtno rano.

a—Mariborska porota se bavi že tretji dan z zagonetnim umorom Andreja Kosjaka, ki se je dogodil pred 19 leti. Prvi dan je bilo zaslišanje 28 prič, predvčerajšnjim nekaj nad 30. Zasliševanje pa je trajalo še včeraj. Na sodnih mizah so cele skladnice aktov iz razprave, ki se je vršila pred 19 leti v Arlezu in Gradcu. Zaslišani je bil tudi avstrijski sodni svetnik dr. Kmetič, ki je pred 19 leti vodil preiskavo. Mnogo prič se ne spominja več, kaj so izjavile pred 19 leti. Nekaj prič je že pomrlo med tem, mnogo se jih pa pozivu ni odzvalo.

a—Ze dolgo zasledovanj slepar je Fran Forst, ki ga je aretirala mariborska policija v neki gostilni. Nanj je postala pozorna ko se je predstavil z napačnim imenom. Na vesti ima več sleparij v Mariboru in Celju. Leta 1923. je poveril tudi v Ljubljani večjo vsoto. Zadnje čase se je zadrževal v Nemški Avstriji. Policija ga je izročila sodišču.

S seje občinskega odbora v Novem mestu

Novo mesto, 19. decembra

Včeraj popoldne se je vršila seja občinskega odbora. Kot prva točka se je obravnavala regulacijski načrt Novega mesta in okolice, ki ga je izvršil inž. Rado Kregar iz Ljubljane. Po daljši debati je bilo sklenjeno da se izroči načrt v presojo arhitekta Plečnika in vurniku, nakar se bo dokončno sklepalo o njem.

Ugodilo se je prošnji poštna direkcije v Ljubljani glede izločitve dveh sob iz najeminske pogodbe. Sklenjeno je bilo, da prispeva občina k reklamnemu opisu občine v vodniku kraljevine SHS s 150 franki ter da pristopi mesto k županijski zvezi. Za pravila pri ženski bolnici da občina brezplačno na razpolago 12 m lesa. Sestava občinskega inventarja je bila poverjena odseku, sestojecem iz odbornikov: Picka, Hočevarja in Kastelca.

Prošnjo ravateljstva kmetijske šole na Grmu za prodajo listja v mestnih gozdovih se je ugodilo pod pogojem, da bodo učenci očistili sadovnjak na Hočevarjeve marofu. Prav tako se je ugodilo prošnji direkcije državnih železnic za odprodajo parcele št. 272. Pri obravnavanju prošnje za plačilo zemljišča, porabljenega za občinske ceste, se je sklenilo, da se plača vsem štirim interesentom: g. Buku, Krongerju, Bergmannu in Falknerju kvadratni meter po 12 Din.

Prošnjo Marije Mundschtzove za podelitev avtomobilske koncesije se je ugodilo, istotako tudi prošnji Marije Koširjeve za prodajo mrtvih jedi v kleti Drakserjeve hiše.

Prošnjo Matka Maloviča za odobritev tarife pogrebnega zavoda se je izročila v

izjavo okrajnemu glavarstvu. Odobren je bil cenik avtomobilske delniške družbe Taped.

V občinsko zvezo so bili sprejeti: Marjan Gorše, Meta Valentincič, Jakob Azman, Matilda Babnik, Andrej Uršič proti vplačilu takse v znesku 250 Din in Hinko Dolenc.

Pri volitvi novih članov v požarno-policijsko komisijo sta bila izvoljena g. Terko in Bernard; v okrajno blagajno g. g. Šolski upravitelj v p. Matko in prof. Ambrožič; v krajni šolski odbor namesto odstopivšega g. Otmarja Skaleta g. Matko.

Pri obravnavanju predloga delniške družbe »Deska« in elektrarne Bon et comp za odpis terjatve mestne občine v znesku 450 tisoč dinarjev je bilo sklenjeno, da se izpusti Hipotekarna banka iz obveze, ako dobi občina od nje svojo terjatve v znesku 200.000 Din do Novega leta. Električna instalacijska dela se oddajo tvrdki Bon et comp za 142.000 Din proti osebnemu jamstvu g. Sedeja. Upravnika elektrarne, in dr. Tomšiča. Preostali dolg se poravnava po amortizacijskih obrokih in z javno električno razsvetljavo.

Oddaja mizarskih del pri novem šolskem poslopiju se je vrnila v proučevanje odseku. V tajni seji se je nato obravnavala cela vrsta prošelj za podporo. Odbita je bila prošnja mestnih uslužbencev za trinaisto plačo.

Iz Litije

—Čigavo je kolo? V Kresnicah so našli kolo, ki ga je zapustil neznan rokomah. Kolo se zdaj nahaja na orožniškem poslopiju v Litiji, kjer si ga vsi, ki kolo pogrešajo lahko ogledajo.

—Današnja Cankarjeva proslava. Drevi ob 20. bo priredil prosvetni odbor litijskega sokolskega društva literarni večer v počestitev spomina Ivana Cankarja ob 10. obletnici njegove smrti. Po uvodnem predavanju br. društvenega prosvetarja bodo recitali odločke iz Cankarjevih spisov g. Jelnikarjeva, g. d. Kepova in Bizjakova ter g. Taufer in Rebec. Vabljeni vsi, vstopnine nil.

Iz Prekmurja

—Matrantil vabilo. Prvi maturanti sokoške gimnazije se že prav lepo uveljavljajo v javnem življenju. Gimnazija bo dala Soboti sčasoma novo, družabnejše lice. V četrtek 20. t. m. prirede maturanti ob 2. pri Dittichu gledališko predstavo: Studentova ljubezen. Sodeluje pevski zbor in tamburaški orkester.

—Svilarstvo v Prekmurju. Direkcija državnega svilarstva v Novem Sadu je zaprosila za vse podatke o gojitvi sviloprejk v Prekmurju, ki se je po iniciativi g. prof. Škuke pričel, lepo razvijati. Direkcija hoče staviti večja denarna sredstva na to poljogo onir krajem, ki so svilarstvo ugodni, njih prebivalstvo pa nima zaposlitve.

—Državni praznik. Trgovine so bile v ponedeljek zaprte in tudi na cestah se je poznalo, da ljudje ta dan praznujejo. Hiše so razobesile zastave, vršile so se službe božje in na gimnaziji intinima šolska proslava, ki je dobila vrh značaj in kulminacijo v govoru g. direktorja L. Vagača. Popoldne se je po dr. kaj Sobočanov odpravila v Ljutomer k predstavi Cankarjevega »Pohujšanja«, od koder so prišli vsi navdušeni. Oder, ki spaj med študentskimi podeželskimi odri nedvomno v prvo vrsto.

Sokol

Sokolska akademija na Viču. Atrini viški Sokol je prejšnjo nedeljo priredil v Sokolskem domu lepo akademijo. Udeležba od strani občinstva je bila prava epa, bila bi pa lahko še boljša. Akademijo je otvoril starosta br. Milko Krapež z lepim nagovorom. Posebno tople besede je naslovil tudi na mladino, ki naj prihaja v sokolsko telovadnico, da si pridobi moralnih in fizičnih sil. Pesvki zbor viškega Sokola je zapel himno, nakar so sledile telovadne trke moškega in ženskega naraščaja. 4 naraščajnice so orajalne vaje po pesnitvi »Mila lunica« izvedle grazično in bile po vduhu vabno pozdravljene. Krasen je bil nastop sedmoredice moškega naraščaja. Po strunnem nastopu so krepki dečki izvedli skro brezhinjo deloma proste, deloma skupinske proste vaje, ki so občinstvo zadivile. Kritje, skladnost in izvedba vzorna. Prijetno so nas tudi iznenadili bratje pevec, ki so pod vodstvom br. Verbiča star. ubrano in čustveno zapeli »Slovan na dan« in Gregorčičovo »Slovi« ter želi viharan aplavz občinstva. Dramatični odsek je nato uriziral Revkovo dramo »Kajin v režiji br. Borštaka. Drama, ki nam slika neizmerno gorje našega naroda pod fašistovskim terorjem, je napravila na vse zelo globok vtis. Vse uloge, posebno glavne so bile zelo zadovoljivo podane, saj so nekateri orvici nastopili na odr. Scenarija in razsvetljava sta bili prav dobri, le kulise naj bodo prihodnje bolj prijetne. Tudi odnosi so bili nekoliko predolgi. Bratu režiserju in vsem prirediteljem proslave iskreno čestitamo k lepemu večeru.

Notranji javni nastop Sokola na Jesenicah. V nedeljo je priredilo sokolsko društvo na Jesenicah svoj notranji javni nastop, ki je v vsakem pogledu krasno uspel. Prireditve se je vršila v dobi težkih razmer, ko preživlja država hudo notranjo krizo. Zato je bila ta prireditve za državno uradništvo in učiteljstvo težka preizkušnja, tako da se je na mah videlo, s kom more Sokolstvo računati. Razen par častnih izlom nismo videli ne železniškega, ne carskega uradništva kakor običajno in tudi izmed številnega učiteljstva je večina izostala. In vendar je

Poročilo tehniškega referenta nas je v kratih potezah seznanilo z udeležbo naše zelo maloštevilne reprezentance na olimpijadi v Anversu, ki ni zaznamovala nobenih vidnejših uspehov, vendar je prišla nazaj z mnogimi novimi in koristnimi izkustvi. Omenja tudi nastop zagrebške reprezentance proti oni Gradcu v Gradcu, ki je bil že a priori zaradi nekompletne postave obsojen na poraz. Opažati pa je razveseljivo dejstvo, da se je aginost province znatno povečala in omenja predvsem mesta Karlovac Ptuj in Maribor; tudi Beograd kakor po večitemu sprejmu znake novega življenja. Središči Zagreb in Ljubljana sta v pogledu števila prireditelj nekoliko popustili vendar kažejo razveseljivo tendenco navzgor. Graja poraz zagrebške reprezentance, ki ga je doživela v srečanju z ono Ljubljano zaradi neresnosti poedinih atletov.

Iz blagajniškega poročila je razvidno, da razpolaga JLAS s parstodinarsko gotovino, ko je stanje so v veliki meri zakrivil vsi likvidirani podsavezi, ki so mu dolžni znatne zneske, celo po več tisočakov. Ker likvidacije podsavezov niso v stanu poravnati teh obvezj napram JLASu, je bilo sklenjeno, vse imenovane terjatve črtati. Pri volitvah je bil v ogromni večini izvoljen stari odbor, s čimer je glavna skupščina dala dolgoletnim in zaluznim organizatorjem lahkoatletskega sporta v naši državi polno zadostženje in priznanje za njihovo nesebično delovanje. Novoizvoljeni odbor izgleda naslednje: Predsednik: g. Veliko Ugrinič; podpredsedniki: g. doktor Skakič (Zemum) in Grund (Marathon, Zagreb); tajniki: g. Kohn in Wach (ba Makabvi); tehn. referent: g. Dobrin (Concordia, Zagreb); blagajnik: g. Kratky (Marathon, Zagreb); odborniki: inž. Kristan, Valencović, Jakupić, Marjanovič (vsi Hašk, Zagreb); Kovačič (ASK, Zagreb); dr. Peleš in dr. Dolničar (oba Concordia, Zagreb); Novak (Gredianski, Zagreb); Boranič (Marathon, Zagreb); Sancin Danilo in Kurec (ASK Primorje, Ljubljana); Prof. Čop in Pinenbacher (Hirija, Ljubljana); Ermenec (Zeleznikar, Maribor); Samuda (Ptui), Stefanović (Jugoslavija, Beograd); Snačić (RSK Beograd); Telesko (Pančev) Rusam (KSO, Karlovac) in Macanović, zastopnik tiska.

Skupščina se je sprejela več važnih sklepov, o katerih bomo še poročali.

SK Hirijska (težkoatletska sekcija). Redni trening se vrši v telovadnici I. drž. gimnazije, Tomanova ul., vsak ponedeljek ob 18. do 19.30 ure, vsak torek in vsak četrtek pa skupno z lahkoatletskim ob 18.15 do 19.15. Kdo želi pristopiti, se lahko prijavi ob tem času — Načelnik.

ASK Primorje (Hazen sekcija). Danes, točno ob 18.15 v tistištvu Masarvovca c. 1. sestanek. Zaradi važnosti istega udeležba vseh članic obvezna. — Načelnik.

bila dvorana polna, napolnili so je v veliki meri delavski sloji, predvsem stari naraščaja in deca. Ob prevratu je bilo pač drugače. Izgovor, da se itak ne vidi ničesar novega, ne drži, teledni spored je bil tako pester in zanimiv ter tako vsomno izveden, da je šelelo občinstvo še vedno novih točk. Nastop je otvorila moška deca s vajami s palicami, ki pa s obog soglasja med vodnikom in godbo niso uspele popolnoma skladno. Tem lepše pa so bile izvajane simbolične vaje s kolom desetorice ženske deca, starih od 5 do 8 let, ki so jih izvedle tako ljubko, da so žele salve priznanja. Dobro so bile tudi vaje s kolebalnicami starih naraščajnic ter ritmične proste vaje br. Očenaska, ki jih je izvedlo 9 članov prav zadovoljivo. Zelo lepo so bili izvedeni ruski družabni plesi članic in ženskega naraščaja ter žirvana telovadna polka ženskega naraščaja. Na bradli je nastopilo 6 miščastih telovadcev, ki so izvajali vrhunske vaje s eksaktnostjo in eleganco ter v polni meri zaslužili živahne aklamacije občinstva. Najlepši točki večera pa sta bili nedvomno ljubka ritmična telovadna igra »Konjički«, kompozicija br. Očenaska, ter žanska petorica, kompozicija br. Erben in Buha. Prvo sta izvajali dve deklici od ženske deca in ena naraščajnica s tako preciznostjo in eleganco, da so žele salve priznanja in so jo morale ponoviti. Istotako brezhinjo je bila izvedena petorica, ki vsebuje krasne gibe; bile je podano vzorno in izvala dolgočajno ploskanje. Načelnik br. Buh in vaditeljica s. Nada Segova sta na svoje uspehe lahko ponosna. Vse telovadni spored je spremljevala na klavirju marilja s. Branka Steguleva, pa tudi številni salonski orkester pod vodstvom br. Kleča je svojo nalogo rešil zelo dobro. Občinstvo je bilo s prireditvijo izredno zadovoljno.

DAMSKE PLAŠČE najmoderneje s kožuvinovo ali brez, kakor tudi dekliške v vel od 3 let naprej, za 30% ceneje nudi:

F. in L. Gorčar, Ljubljana, Sr. Petra cesta 29. Ogledite si razstavo in cene v izložbi! 15643a

Sport

Glavna skupščina JLAS

Minulo nedeljo se je vršila v Zagrebu redna glavna skupščina JLAS, ki ji je od 17 članjenih klubov prisostvovalo 13. Kot zanimivo dejstvo je treba navesti odločno gesto Saveza, ki je črtal iz seznama članstva vse one klube, ki niso v tekočem letu zadostili svojim dolžnostim, ki izvirajo iz pravil, zlasti v tehničnem pogledu, t. j. prirejanju prireditve po dolžnosti. To treba pozdraviti, kajti Savez se je postavil na edino pravilno stališče, t. j. da imajo pravico odločanja ob takih priklah edino klubi, ki so s svojim delovanjem na polju lahkoatletskega sporta to tudi zaslužili.

Delegati iz Beograda, Pančeva, Ljubljane, Zagreba, Maribora, Ptuja in Karlovca so z zanimanjem sledili skrbno sestavljenim poročilom funkcionarjev. Iz tajniškega poročila je razvidno, da znaša število članstva 17 s 617 verificiranimi atleti; igrski s tekaškim imamo v naši državi 13; občutno je pa pomanjkanje saveznih sodnikov, kojih število znaša samo 11. Dosedanji odbor pripravljajo udeležbo naše reprezentance pri balkanskih igrah spomladi 1. 1929 v Ateni in udeležbo pri tromatchu CSR-SHS Poljska, vendar je uresničenje tega načrta zaradi slabih gmotnih razmer, v katerih se nahaja naš lahkoatletski sport, šele na papirju. Konstatira, da je nova izvedba administrativne ureditve atletskega sporta, t. j. da so s črtanjem podsavezov klubi postali direktno člani JLASa, pokazala v vsakem oziru v tako krakem času razveseljive uspehe in izražja prepričanje, da bo prihodnja sezona šele utegnula potrditi pravilnost saveznega mišljenja o reorganizaciji lahkoatletskega sporta.

Poročilo tehniškega referenta nas je v kratih potezah seznanilo z udeležbo naše zelo maloštevilne reprezentance na olimpijadi v Anversu, ki ni zaznamovala nobenih vidnejših uspehov, vendar je prišla nazaj z mnogimi novimi in koristnimi izkustvi. Omenja tudi nastop zagrebške reprezentance proti oni Gradcu v Gradcu, ki je bil že a priori zaradi nekompletne postave obsojen na poraz. Opažati pa je razveseljivo dejstvo, da se je aginost province znatno povečala in omenja predvsem mesta Karlovac Ptuj in Maribor; tudi Beograd kakor po večitemu sprejmu znake novega življenja. Središči Zagreb in Ljubljana sta v pogledu števila prireditelj nekoliko popustili vendar kažejo razveseljivo tendenco navzgor. Graja poraz zagrebške reprezentance, ki ga je doživela v srečanju z ono Ljubljano zaradi neresnosti poedinih atletov.

Iz blagajniškega poročila je razvidno, da razpolaga JLAS s parstodinarsko gotovino, ko je stanje so v veliki meri zakrivil vsi likvidirani podsavezi, ki so mu dolžni znatne zneske, celo po več tisočakov. Ker likvidacije podsavezov niso v stanu poravnati teh obvezj napram JLASu, je bilo sklenjeno, vse imenovane terjatve črtati.

Pri volitvah je bil v ogromni večini izvoljen stari odbor, s čimer je glavna skupščina dala dolgoletnim in zaluznim organizatorjem lahkoatletskega sporta v naši državi polno zadostženje in priznanje za njihovo nesebično delovanje. Novoizvoljeni odbor izgleda naslednje: Predsednik: g. Veliko Ugrinič; podpredsedniki: g. doktor Skakič (Zemum) in Grund (Marathon, Zagreb); tajniki: g. Kohn in Wach (ba Makabvi); tehn. referent: g. Dobrin (Concordia, Zagreb); blagajnik: g. Kratky (Marathon, Zagreb); odborniki: inž. Kristan, Valencović, Jakupić, Marjanovič (vsi Hašk, Zagreb); Kovačič (ASK, Zagreb); dr. Peleš in dr. Dolničar (oba Concordia, Zagreb); Novak (Gredianski, Zagreb); Boranič (Marathon, Zagreb); Sancin Danilo in Kurec (ASK Primorje, Ljubljana); Prof. Čop in Pinenbacher (Hirija, Ljubljana); Ermenec (Zeleznikar, Maribor); Samuda (Ptui), Stefanović (Jugoslavija, Beograd); Snačić (RSK Beograd); Telesko (Pančev) Rusam (KSO, Karlovac) in Macanović, zastopnik tiska.

Skupščina se je sprejela več važnih sklepov, o katerih bomo še poročali.

SK Hirijska (težkoatletska sekcija). Redni trening se vrši v telovadnici I. drž. gimnazije, Tomanova ul., vsak ponedeljek ob 18. do 19.30 ure, vsak torek in vsak četrtek pa skupno z lahkoatletskim ob 18.15 do 19.15. Kdo želi pristopiti, se lahko prijavi ob tem času — Načelnik.

ASK Primorje (Hazen sekcija). Danes, točno ob 18.15 v tistištvu Masarvovca c. 1. sestanek. Zaradi važnosti istega udeležba vseh članic obvezna. — Načelnik.



Gospodarstvo

Pred reformo naše statistične službe

Kakor smo že včeraj poročali, je bila te dni zaključena v Zenevi mednarodna konferenca za izenačenje gospodarske statistike, katere se je udeležilo 42 držav. Na konferenci je bila izdelana obširna konvencija, katero je podpisalo že 23 držav, dočim delegati ostalih držav niso bili za to pooblašeni. Namen konvencije je ta, da se v vseh državah izenači sistem statistične službe.

Po izjavi našega delegata prof. Lazarja Kostića bo sklenjena konvencija predstavljala za našo statistiko povsem novo bazo. Podatki, ki se po tej konvenciji zahtevajo od držav, katere jo bodo sprejele, predstavljajo minimum, ki je v kulturnih državah že davno prekoračen. Metodološke težkobe se pri izvajanju teh konvencij pri nas ne bodo pojavile. Pač pa bo naobr potrebno, da se od posameznih ministrstev zbran statističen material predela v posebnem centralnem statističnem uradu, ki bi moral predelane statistike čimprej publicirati, kajti drugače gospodarski krogi nimajo nikakih koristi od drage statistične službe. Če se tak centralni statistični urad opremi z modernimi računskimi in specialnimi stroji za statistiko, tedaj je mogoče z malimi stroški voditi statistično službo racionalno in eksperimentalno.

Danes imajo vsa važnejša ministrstva svoje statistične urade, ki pa nam nudijo bore malo. Statistični podatki se objavljajo z brezprimerno zakasnitvijo. Tako smo n. pr. šele te dni dobili definitivne statistične podatke o naši letini v letu 1927 ter o stanju živine v preteklem letu. Večina zbrane statističnega materiala pa se sploh ne objavlja, deloma iz malomarnosti, deloma pa zato, ker se smatra za tajnost. Ostali material pa se zelo redko objavlja in je treba velike protekcije, da se ga sploh dobi. Glede objavljivanja statistike o naši zunanji trgovini, ki je morda še najbolj organizirana, čeprav prihaja še vedno precej kasno, imata n. pr. monopol neki beograjski tehnik in neki beograjski dnevnik, ki redno objavljata te podatke v nedeljo, čeprav je pogosto material že poletku tedna na razpolago.

Brez dobro urejene statistične službe si danes ne moremo predstavljati moderne države zlasti odkar so na volji spoznali izredno važnost proučevanja gospodarske konjunktura za najkrajše gospodarske kroge. Tudi mi bomo morali po vzledu drugih držav ustanoviti poseben inštitut za proučevanje konjunktura, katerega pa si brez dobro urejene in eksperimentalne statistične službe sploh ne moremo zamisliti. Saj nimamo niti uradnega indeksa cen, ki je ena najvažnejših opor modernega proučevanja konjunktura. Zato tudi predvideva konvencija, ki je bila sprejeta na tej mednarodni konferenci, oblikovanje vodnje indeksa cen v trgovini na debelo in indeksa cen v trgovini na drobno. Tudi v statistični službi za zunanjo trgovino bodo potrebne reforme, tako glede razdelitve blaga v skupine kakor tudi glede nomenklature.

— Znatno poslabšanje naše trgovinske bilance z Avstrijo. V prvih 11 mesecih t. l. smo po avstrijski statistiki izvozili v Avstrijo za 116.1 milijona šilingov (v istem razdobju pre. leta 156.2), uvozili pa smo iz Avstrije za 147.6 milijona šilingov (lani 140). Naš izvoz v Avstrijo je torej letos občutno nazadoval, dočim se je uvoz iz Avstrije celo nekoliko dvignil. Dočim je bila naša trgovinska bilanca v 11 mesecih pre. leta še aktivna za 16.2 milijona šilingov, je v istem razdobju t. l. že pasivna za 31.5 milijona šilingov ali preko četrte milijarde Din. Ta pasivnost pa se bo še znatno povečala, čim bo uveljavljen že ratificiran naknadni dogovor k trgovinski pogodbi, s katerim se imajo znatno dvigniti carine na živino, meso in mesne prašiče.

— Zakonski načrt o nepoštenih konkurencah. Po nalogu trgovinskega ministrstva je direkcija za zaščito inustrijske svojine izdelala načrt zakona o nepoštenih konkurencah, ki je bil sedaj poslan v izjavo vsem gospodarskim zbornicam. Potreba po uveljavljanju takega zakona, kakor obstoja že v družini državah, je zlasti v zadnjem času ostala zelo občutna. Tak zakon pogoša sedaj tako solidni trgovci kakor tudi konsument.

— Vprašanje pokojninskega zavarovanja pomorcev pri Pokojninskem zavodu v Ljubljani. Pretekli teden se je vršila na Sušaku konferenca med predstavniki Pokojninskega zavoda v Ljubljani in predstavniki paroplovnih družb, na kateri se je razpravljalo o odnoših pomorcev do pokojninskega zavarovanja in do paroplovnih družb. O spehu konferenca bo predložil ministrstvu za socialno politiko obežen referat.

— Skupščina upnikov Slavenske banke. V ponedeljek se je vršila v Zagrebu skupščina upnikov Slavenske banke, ki je odobrila nekatere sklene upniškega odbora glede prodaje konkurznega mase. Sklenila je, da se odobri prodaja bančne palače Državni hipotekarni banki. Dalje je pristala na prodajo nepremičnin tvrdke »Koranit« v Karlovcu za vsoto 2 milijonov Din, dočim ni pristala na ponudbe neke nemške tvrdke za nakup tvrdke Topusko Maj dan d. za vsoto 5000 funtov (1.380.000 Din).

— Protestno zborovanje beograjskih graditeljev. V Beogradu se je te dni vršilo veliko protestno zborovanje podjetnikov gradbene stroke (gradjevinarjev) proti projektu beograjske inženjerske zbornice o reguliranju gradbene obrti potom posebne uredbe, s katero naj bi v bodoče je inženjerji in arhitekti imeli pravico prevzemati gradbena dela. Na ta način bi inženjerji in arhitekti dobili monopol za gradbeno obrt, dočim bi dosedanja gradbeni podjetniki izgubili te pravice. Skupščini, ki jo je sklical Savez gradjevinarjev in gradjevinarskih mojstrov, je prisostvoval tudi predsednik Obrtne zbornice.

19. decembra.

Na ljubljanski borzi je bilo danes povprševanje po devizah precej znatno, zlasti po devizah na Dunaj, Amsterdam, Newyork in Curih. Razen malenkostne potrebe v devizi na Trst je vso ostalo potrebo krila Narodna banka. Deviza na London je danes ponovno oslabela ter je v skladu intervalarnim nazadovanjem dosegla izredno nizke tečaj 275.90. Bank of England je morala v zadnjem času ponovno oddati večje količine zlata ter se računati, da bo v kratkem primorana povisati diskont od 4% na 5%.

Na zagrebkem efektornem tržišču je tendenca v Vojni škodi dalje zelo stalna. Pri srednjem prometu se je promptna trgovala po 435, kasa po 434 — 434.5 in za december po 435. V ostalih državnih papirjih ni bilo prometa. Za bančne vrednote je bilo malo zanimanja. Zaključki so bili v Prastedionu po 920, v Unionbanki po 57 in v Jugobanki po 91. Med industrijskimi vrednotami se je Trboveljska trgovala po 470 — 475, v ostalem pa so bili zaključki v Gutmannu po 199, v Vevčah po 116 in v Slavoniji po 6.

Devize in valute

Ljubljana, Amsterdam 22.8125 — 22.8725 (22.8425) Berlin 0—13.55 Brussel 0—7.911, Budimpešta 0—9.9153, Curih 1094.1—1097.1 (1095.6), Dunaj 7.993—8.023 (8.008), London 275.5—276.3 (275.9) Newyork 56.585—56.785 (56.685), Pariz 221.4—223.4 (222.4), Praga 168.15—168.35 (168.55).

Zagreb, Amsterdam 22.81 — 22.87, Dunaj 7.993 — 8.023, Berlin 13.555 — 13.565, Budimpešta 9.9005 — 9.9905, Milan 296.68 do 298.68, London 275.5 — 276.3, Newyork 56.585 — 56.785, Pariz 221.40 — 223.40, Prag 168.15 — 168.95, Curih 1094.1—1097.1, Curih, Zagreb 8.12625, Pariz 20.295, London 25.1775, Newyork 519.675, Milan 27.17, Praga 15.375, Dunaj 73.06, Budimpešta 90.45, Berlin 123.64, Brussel 72.18, Amsterdam 208.45, Varšava 58.255, Bukarešta 3.12, Sofija 3.7475.

Elektr.

Ljubljana, Celjska 158 — 0, Ljubljanska Kreditna 125—0, Prastedion 920—0, Kreditni zavod 175—0, Vevče 114—0, Ruše 260—280, Stavbna 56—0, Šešir 105—0.

Les: Tendence nespremenjena. Zaključeni so bili 3 vagoni tramov.

Zagreb, Državne vrednote: Vojna škoda 435 — 435.5, kasa 434.5 — 435, za december 435 — 437, za februar 441 — 442, investicijske 85.5 — 86.25, agrarne 52 — 53.5; bančne vrednote: Prastedion 920 — 925, Union (Hipo) 57 — 59, Kreditna 93 — 0, Juzo 91 — 92, Ljublj. kreditna 125 — 127, Srpska 0 — 152, Poljo stara em. 17.5 — 18.5; industrijske vrednote: Gutmann 197.5 do 201, Slavske 100 — 102, Slavonija 5.5—6, Nar. žumska 20—0, Drava 27 — 30, Vevče 116 — 117, Dubrovačka 495 — 510, Trbovlje 470 — 477.5, Šečerana 455 — 460, Nar. milinska 20 — 0.

Blagovna tržišča

Alzaško hmeljsko poročilo. (Strasbourg 17. t. m.) Pretekli teden je bilo na deželi živahno nakupovanje; promet je dosegel vsaj 600 bal, rekordno število izza začetka novembra. Ker so hmeljarji radi oddajali,

Iz življenja in sveta

Nobile – papežev križar severnega tečaja

Tri proslave z dvema tendencama: odkritje spomenika Amundsenu na Norveškem, komemoracija Amundsena in Guilbauda v Parizu — slavošpev Nobilu iz papeževih ust v Rimu

Prošlo nedeljo so se v Rimu sestali člani papežev Znanstvene akademije. Na sestanek so prišli vsi kardinali, pa tudi mnogo učenjakov, ki se drže smernic vatikanskega zavoda. Med njimi so navzoči naenkrat zagledali tudi generala Nobila.

Na sestanku se je razpravljalo o tekočih vprašanjih in je govoril i sam papež. Govoril je o Nobilu in njegovi ekspediciji ter je počastil generala z naslovom križarja severnega tečaja. Povzdigoval je Nobilove zasluge na znanstvenem polju, čeprav je znano, da so te zasluge v glavnem plod dveh neitalijanskih mož, pokojnega švedskega meteorologa Malmgreena in češkega radiologa Behouneka.

Istega dne se je vršila proslava Amundsena in Guilbauda v poslopju pariške Sorbonne. Navzoči so bili najvišji funkcionarji francoske vlade in najvišje predstavništvo Norveške v Parizu. Poleg Doumergueja je sedel

norveški poslanik pri pariški vladi, več ministrov in cela vrsta drugih političnih osebnosti in predstavitev francoske družbe. Norveški kralj je pozdravil slavitelja Amundsena s posebno brzojavko, v kateri proslavlja spomin sina svoje države in spomin hrabrega Francoza Guilbauda, ki sta z nesebičnim poletom na pomoč hotela rešiti ponesrečence in sta pri tem sama našlo kruto smrt.

In istega dne so odkrili v Sarpsborgu, Amundsenovem rojstnem kraju, spomenik slavnemu raziskovalcu. Bili so navzoči predstavniki oblasti s prestolonaslednikom na čelu in več tisoč ljudi. Tako so se po naključju istočasno vršile tri na znotraj slične ceremonije na treh mestih: na Norveškem in v Franciji so slavili spomin junakov, ki so poginili iz človekoljubnosti do Nobila, v Rimu pa so istega Nobila opevali kot križarja severnega tečaja.

Važno opozorilo

Ker izide božično »Jutro« po dosedanjih naročilih v 35–40.000 izvodih in ker bo ta praznična številka »Jutra« nenavadno obsejna ter bogata ilustracij, je nemogoče v tiskarni tehniško delo točno in brezhibno izvršiti, ako ni pravočasno zbrano za list vse potrebno gradivo. Zato smo bili primorani odrediti, da sprejema inseratni oddelek inserate za nedeljsko božično številko samo še do petka ob 18. uri zvečer. Vse inserate, ki pridejo v našo upravo v soboto dopoldne, smo primorani zaračunati s 50 % pribitkom. Za inserate, ki bi jih sprejel inseratni oddelek v soboto popoldne, pa sploh ne moremo prevzeti nobene odgovornosti, da bodo priobčeni. Ponovno prosimo vse inserente, kakor tudi naročevalce Malih oglasov, da izvrše svojo cenjena naročila v našem inseratnem oddelku takoj, vsekako pa najkasneje do petka zvečer.

Končno naznanjamo, da v soboto ne bomo mogli sprejemati nobenih društvenih vestí, razen, če se jih v soboto dopoldne naroči v inseratnem oddelku po običajnih inseratnih tarifah s 50 % poviškom.

Vsaka zavedna gospodinja uporablja dosledno

ADRIA prašek za pecivo



Poroka nečakinje belgijskega kralja

V katoliški cerkvi v Clithestu (angleška grofija Sussex) se je izvršila na tistem poroka princese Marije Orleanske, nečakinje belgijskega kralja, z ministrom Walterjem Kingslandom, sinom newyorskemu multimilijonarju.

Darila za gospode:

kravate, rokavice, nogavice, perilo, obleke, suknje, čepice itd. v veliki, moderni izbiri in po najnižjih cenah pri tvrdki Drago SCHWAB, Ljubljana

Smrtna nesreča pri drsanju

V Hannoveru se je primerila v posebej lelek zvečer težka nesreča na ledu. Trije izveščani drsalci, inženjer Kurt Faltin njegova žena, inženjer Ricke ter še neki tretji možki so šli zvečer ob 10. uri na nek zamrzli travnik ter so se drsali, misleč, da je led dovolj trden in odporen. Nenadoma pa se je enemu izmed drsalcev udrl pod nogami in je utonil. Družba je pritekla skup, da bi mu pomagala, toda pri tem sta se še ostala dva možka pogreznila v globoko močvirje. Samo inženjerjevi ženi se je posrečilo uiti smrti. Brodila je tako dolgo, da je prišla na trdna tla. Začela je klicati na pomoč in so jo tudi rešili. Ostalo trojico pa so potegnili gasilci mrtvo iz močvirja.

Boljševiki in božič

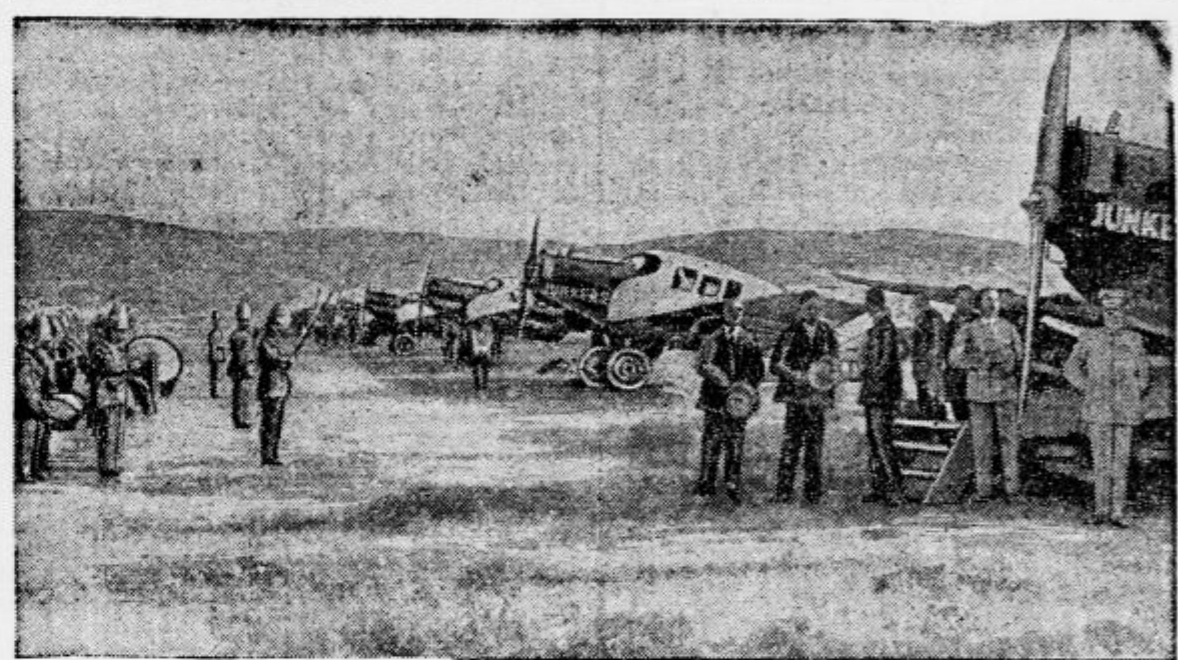
Iz Moskve javljajo, da razvijajo ruske komunistične organizacije letos velikansko agitacijo za popolno odpravo božičnih praznikov. Krajevni sovjeti pošiljajo v Moskvo petičije, naj se božič kratkoma deklarira za delavnik. Vse tvornice in podjetja naj bi na sveti dan delale. Nekatere komunistične sekcije tudi zahtevajo, naj vlada podvzame najstrožje mere proti sekanju smrečič za božična drevesa. Ta zahteva je baje končana tako, da bo res izšel naslednje dni tozadeven odlok moskovskega sveta komisarjev. Po nalogu komunistične stranke ne bo nobenih božičnih praznov v Rusiji. Gledališča bodo igrala kakor ob navadnih dneh in ne bodo praznovala božičnega praznika.

Osrečite svoje!

znance in prijatelje z našimi srečo in blagostanje donasajočimi srečkami drž. razr. loterije.

Zadružna hranilnica
r. z. z. o. z.
LJUBLJANA
Sv. Petra cesta 19.

Dobite jih v oglaš. odd. »Jutra«, v ekspozituri »Jutra« v Šiški, v podružnici »Jutra« v Celju in Mariboru.



Bolivijška letalska eskadra

v paradi vrsti ob posetu državnega predsednika Silesa. Bolivijška zračna armada sestoji sedmoma iz Junkerjevih letal, kakor je tudi uniforma letalcev in drugih vojaških strok posneta po nemških vzorih. Kakor znano je vrhovni organizator bolivijske vojske nemški general. V sedanjem sporu med Bolivijo in Paragvajem so igrala letala prve države precejšnjo vlogo, saj se je dozdevalo, da je po njihovem napadu na paragvajske položaje pri Pilcomayu vsak nadaljnji pomirljavalni poskus brezuspešen.

Fašizem tudi na ladjah

Pariški »Intransigent« poroča, da je izšla iz fašistične vlade v Rimu ostra parola za bojkot Francije v pomorskem prometu. Mussolini je izdal naredbo, ki naravnost zabranjuje Italijanom voziti se čez morje na neitalijanskih ladjah. Ta prepoved ne velja samo za tiste, ki potujejo iz Italije v inozemstvo, ampak tudi za tiste, ki se vračajo v Italijo. Doslej so se vozili tisoči in tisoči italijanskih državljanov o Božiču domov čez Cherbourg na neitalijanskih ladjah. »Leviathan«, ki je vsako leto za Božič pripeljal v Evropo 1000 do 1200 Italijanov, jih ima letos na krovu komaj 200. Ostali se pripeljejo s prekomorniki Mussolinijevega tipa.

V Liverpoolu nimajo niti deset Beethovnov

Inostran umetnik je imel pred nedavnim v Liverpoolu koncert, na katerem je izvajal sama Beethovnova dela. Dvorana je bila zasedena do zadnjega kotička, od samih ovacij je umetnik komaj našel pot na prosto. Tam ga je ujela koncertna direkcija in ga povedla v prvovrsten hotel na dinner. V hotelu se je zbralo tudi vse domače veljaštvo, ki je v navdušenih nagovorih, kakor je pač običaj, slavilo umetnika. Pozvali so ga, naj še pride v Liverpool, čim prej in seveda zopet z Beethovnom. »Kajti«, je pripomnil eden izmed veljakov, »v našem Liverpoolu ni niti deset ljudi, ki bi bili sposobni pisati takšno muziko kakor mister Beethoven.«



Tehnik (ki je prišel popravljat radio): »Vaš aparat, milostiva, je v popolnem redu. Ne najdem napake.«
Dama: »Ne, ne! Le dobro pogledjte. Plesno muziko nam igra vedno prehitro.«

*Vepati pakete
z motorizirano Groupie
= prihranek režije!*

Najde zlate kovance, pa ne ve, da so zlati

O nekem Andreju Degasperiju iz Trenta kroži po laških listih naslednja zgodba:

Degasperij je 70 leten starih, ki je živel v najboljšejših okoliščinah. Pred nedavnim mu je zmanjkalo denarja in vsega v hiši, zeblo ga je in ker si ni znal drugače pomagati, je sklenil, da žrtvuje svojo staro posteljo. Razsekal jo je in zakuril. Hipoma je skočil iz ene gorečih nog nekakšen kovinast zamašek, a za njim se je vsul dež kovanega denarja. Degasperij je zaprepalčen pogasil peč in pogledal natančneje, kaj bi bilo. Bil je res denar, star denar, 100 kosov. Starec je odšel v neko trgovino in prodal kovance, samo enega si je ohranil. Za ostale mu je dal trgovec 200 lir. S tem denarjem je starec živel tako dolgo, kolikor se pač da. Te dni pa mu je zmanjkalo zopet vsega. Z zadnjim kovancem se je odpravil k nekemu zlatarju in ta mu je zanj ponudil 67 lir. Starec je kar debelo gledal, a stvar je bila v redu. Kovanec je bil napoleondor, star zlat denar, ki je danes toliko vreden. Degasperij ni vedel, da mu je čuden slučaj natrosil v revščino kopico cekinov. Z nenavadno zadevo in z ostalimi 99 napoleondori, ki mu je trgovec zanj dal 200 lir, se bavi sedaj policija.

Kras božičnega drevesa je lep fotografski aparat

Velika izbira istih pri

Foto-materijal

Janko Pogačnik

Ljubljana, Tavčarjeva ul. 4

Drama evropske civilizacije v Aziji

Aman Ullahove reforme in afganistansko ljudstvo.

Ze nekaj tednov se po evropskem časopisju širijo glasovi o uporu v Afganistanu, deželi Aman Ullaha. Divja plemena so se uprli kralju in njegovim uredbam, ki jih je prinesel z evropskega zapada; nekatera poročila



Aman - Ullah

govorijo, da se je moral kralj s kraljico Sourijo umakniti v neko trdnjavo in da mu je postala nezvesta in vojska. V nasprotju s tem pa javljajo afganistanska poslaništva v Evropi, da je Aman Ullahova pozicija slej ko prej trdna in da so vesti o kraljevem porazu pretirane.

Zemljevid kaže, da leži Afganistan na mongolski meji v skrivnostnem Tibetu. Dežela je bila že od nekdaj v zavisnosti, deloma ruski, deloma angleški. Njeni prebivalci so v dvbršni meri še danes barbarski. Kralji so bili v zadnjih desetletjih večkrat s silo odstranjeni in umorjeni.

Sedanji vladar države, Aman Ullah, je hotel Afganistan modernizirati. Ker se je v svoji mladosti navzel evropskih nazorov in običajev, je menil, da bi bilo dobro, če bi se z evropskimi pridobitvami okoristilo tudi njegovo

kraljestvo. Da bi vse prav storil, je letos poleti obiskal evropske države. Najdelj se je mudil v Franciji. Nemčiji in Angliji, videl pa je tudi Italijo in Rusijo. Seveda so se mu povsod klanjali, ponekod celo prilizovali, kajti evropskih močtev še ni minil tek po azijskem ozemlju. Aman Ullah je bil sicer na vse strani prijazen, a je dal tudi vsem razumeti, da hoče ostati samostojen vladar. To, se zdi, pa ni bilo všeč tistim, ki radi vtikajo prste v veliko politiko. Ko se je Aman Ullah vrnil v domovino in je začel izvajati reforme, so nastopili tuji agenti in so razvili veliko agitacijo zoper njega poglavito zaradi novosti, ki jih je uvedel, ki so predvsem parlament, ceste, armada, poskus za zgraditev nove, moderne prestolnice, odprava starih verskih institucij in slično. Tudi reforme, ki so obetale prostost afganistanski ženi, niso bile prebivalstvu nič všeč. Tako so se dvignili uporniki najprej v gorah in Aman Ullah je bil kmalu osebno ogrožen.

Dočim pa se je v začetku mislilo, da je upor malenkostna zadeva enega samega plemena, se zdi sedaj, da dobiva značaj splošnosti, kar je morda posebno zasluga ne le nekultiviranih in neciviliziranih Afganistancev, živčih v primitivnih razmerah, ampak tudi Aman Ullahovih nedavnih pristašev, dvorjanov in dvorjanov. Vsem tem so kraljeve reforme odveč, ker čutijo, da so ogrožene dosedanje tradicije.

Kakšen bo izid boja med kraljem in njegovimi nasprotniki, še ni jasno. Nedvomno pa je, da lahko prinese poraz Amana Ullaha konec afganistanske državne samostojnosti. Po zgledu nekaterih evropskih držav je hotel afganistanski kralj voditi usodo svoje države z močno in mogočno roko. Če mu ta poskus izpade, bo ravnotežje v Aziji zopet porušeno. Ne smemo namreč pozabiti, da leži Afganistan na meji med ruskim Turkestanom in Britansko Indijo. Upor konservativnih elementov je torej v veliki meri zasluga državi, ki sta interesirani na eni in drugi zemlji.

žele. Angleži so to tem raje storili, ker so videli, da se je država polotila vojna blaznosti in da jim ne bo dobro, če se ne umaknejo brez odloga.

Te dni so se odpeljali s praznimi žepi in obžalovaje, da so potratili za jezuitski zaklad toliko časa in denarja, zakaj po vsej priliki je bil zaklad že odnesen ali pa ga jezuiti sploh niso zakopali.



Quinones de Leon,

španski poslanik v Parizu, ki igra precejšnjo pomirljavalno vlogo v sedanjem sporu med Paragvajem in Bolivijo.

Nova Epidemija na Grškem

V Kavali, ki leži med našo Gjevge-lijo in nedaleč od Egejskega morja, je pred dnevi izbruhnila nova epidemija, doslej neznan zdravnikom in bolnikom. Vsi napor, da bi bolezen diagnosticirali, so ostali jalovi. Petnaest oseb, ki so zbolele takoj v začetku, je umrlo brez zdravniške pomoči. Zdravniki jim niso vedeli leka. Njih trupla so takoj po smrti počrnela in jela razpadati. Prebivalstva se je zaradi tega polotil neznanski strah. Atenska vlada je poslala v Kavalo posebno zdravniško komisijo, da prouči značaj epidemije in ji poroča o novi bolezni. Prebivalstvo je zelo vznemirjeno, ker se epidemija širi in je ni mogoče ustaviti. Ni izključeno, da gre za kakšno vrsto kuge, ki so jo prinesli iz Azije.

Z jezuitskim zakladom v Boliviji ni nič

Pravkar se vrača v London angleška ekspedicija, ki je v Boliviji dolgo iskala jezuitski zaklad. Leto 1767, tako pripoveduje ljudsko sporočilo, so jezuiti zakopali v bolivijskih hribih blizu Sacambala velikanski zaklad. O njem se je pretilo toliko črnih da bi bila vsa Bolivija črna, če bi ga porabili za barvanje njenega ozemlja. Kje pa se zaklad prav za prav nahaja, ni vedel nihče. Služili so se spravili na kopanje Angleži.

Ekspediciji so napravile konec sovravnosti med Bolivijo in Paragvajem. Ker so bili iskanci zaklada tudi oboroženi, in sicer z orožjem, kakršnega rabi bolivijska armada, so Bolivijci Angleže nainreli razorožili, nato pa jih zaprli. Potem so jim sporočili, da so prosti, če nevtogoma odrinejo iz de-

Michel Zévaco:

V krempljih inkvizicije

Zgodovinski roman.

Papež je vstal, obrnil naslanjač proti ognju in si pogrel roke. Nato je nadaljeval:

»Da, ostanek mojih dni bo miren, zakaj pustolovke ni več!... Toda preden umrem, moram še udariti Filipa Španskega... Upri se mi je, čeprav je katoliški kralj... Ali, tako mi Krista, Sikstu V. se ni še nihče brez kazni postavil po robu!... Toda kako naj ga udarim?... S čim?...«

Papež je iztegnil roko proti omarici, vzel iz nje pergamen in ga počasi preletel z očmi.

»Pogrešil sem, ko sem iztrgal malodušnosti Henrika III. to izjavo!« je zamrmral. »Se bolj napak je to, da jo hranim pri sebi. Filip zdaj ve, kje je, in je poslal velikega inkvizitorja, da mi streže po življenju!...«

Sikst V. je skomignil z rameni:

»Umreti ni nič... Toda umreti, ne da bi bil uresničil svoje sanje: Izgnati Filipa iz Italije... ujediniti Italijo od severa do juga, podvreči jo Rimu... in storiti rimskega papeža, vladarja sveta!... Kaj naj storim?... Ali naj pošljem listino Filipu?... Ali naj jo uničim? Espinosi sem itak prisegel, da je uničena... Da, samo z roko mi je treba treniti, pa zgori!...«

Papež je iztegnil razgrnjeni pergamen proti ognju. Plamen ga je načel. Se trenutek in načrti Filipa Španskega bi bili uničeni. Tedajci pa je zgrabila listino trda roka!...

Sikst V. se je srdito okrenil in zagledal pred seboj svojega stričnika, kardinala montaltskega.

»Ti!... Ti!... Kako se upaš!... Takoj bom...«

Že je segel proti ebenastemu kladivu, ki je ležalo na mizi, da bi poklical stražo.

Toda Montalto je po bliskovito skočil predenj in rekel hladno:

»Če vam je življenje drago, Sveti oče, ne ganite se in ne kličite nikogar!«

»Oho!« se je zavzel stari papež in vzravnal svojo visoko postavu. »Mar bi se upal vzdigniti roko zoper najvišjega glavarja Cerkve?«

»Ni je stvari, ki si je ne bi upal... ako ne ustrezete moji prošnji.«

»Kaj hočeš?«

»Hočem... evo: hočem, da pomilostite Favsto.«

Papež se je osuplo zdrzil. Nato ga je posilil nasmeh, češ, saj je mrtva.

»Favsto naj pomilostim?«

»Da, Sveti oče,« je odvrnil Montalto in se globoko priklonil.

»Pomilostim naj jo?... Dobro!«

Papež je vzel list pergamenta in ga s trdno roko popisal. Montalto je med tem preletel z očmi listino, ki mu jo je bil potegnil iz rok.

»Evo ti njenega popolnega pomiloščenja,« je rekel Sikst V. »In zdaj mi vrni tisti pergament in pojdi... Če hočeš, da pomilostim tudi tebe, sin moje ljubljene sestre!...«

»Samo besedico, Sveti oče: Favstino pomiloščenje ste podpisali zato, ker mislite, da je mrtva... Toda motite se, ujec. Favsta ni mrtva!«

»Ali mar živi?«

Dal sem ji protistrupa, ki jo je obudil k življenju.«

Sikst V. je zamišljeno pomolčal.

»Naj bo,« je rekel nato. »Kaj mi je prav za prav do tega, če Favsta živi? Zdaj ne more ničesar več zoper mene. Njena moč do vernikov je ugasnila v tistem trenutku, ko je rodila otroka... A česa se nadejaš ti od nje? Ali si domišljaš, bedak, da bi te mogla ljubiti? Bedak! Preje bi omehčal kos marmornja nego Favstino srce.«

In resno je dodal:

»Dveh Pardaillanov ni na svetu!«

Montalto je zaprl oči in prebledel. Kolikokrat je s smrtnim sovraštvom mislil na tega Pardaillana, ki se mu je bila Favsta vdala, čeprav samo za kratko, brezumno trenutje!

»Ničesar se ne nadejam,« je odvrnil z mrkim glasom. »Samo rešiti jo hočem... A ta pergamen,« je nadaljeval, »ta pergamen predam Favsti, da ga ponese Filipu Španskemu, ki ima pravico do njega. In da bo princesa bolj varno potovala, se tudi sam odpravim z njo.«

Sikst V. je besno vzmahnil z rokami. Že je hotel ne glede na Montaltovo bodalo, poklicati stražo, ko je zdajci pomislil na to, da je pravkar še držal listino v ogenj ter iskal pametne rešitve. Morda je bila baš v Montaltovem načrtu... Zakaj pa ne? In v tem primeru ni bila Favsta nič slabša poslanica od kateregakoli diplomata. Šlo je samo za to, da pride pergamen v prave roke. Papež se je naglo odločil.



Za vsaki pojedini komad
popolna garancija

Dokazano najdvršenejši!

Kletarja

popolnoma večje v vseh manipulacijah z vinom, spirituozi in likerji sprejme takoj delniška družba na deželi. Samo prvovrstne moči naj pošljejo svoje ponudbe pod »Cistoča« na Publicitas d. d. Zagreb, Gundulićeva 11.



Zahtevajte znamko

„Tretorn“

galoše

in

snežne čevlje.

„Tretorn“

mimarijske tekmece



Prima flor nogarice

traja en par delj kakor več parov drugih Pazite na znamko in zahtevajte novost le 1. flor nogarice znamke „Mravlja“

AKCIJSKA DRUŽBA

Želi stopiti v stike s soudeležbe zmožni in tovarnarjem za manufakturo, pletenine, triko in drobnarijo, radi za stopstva in prodaje njenih prer. netov v Jugoslaviji z ali bre. prevzetja skladišč. — Podjetje ima izborne zastopnike in potnike in mnogo odjemalcev. Ponudbe pod št. 962 na Radio Reklam, Ju Slavija Subotica.

10% popusta

Božič in Novo leto

pri znani trvdki

Grčar & Mejač

satera se je izselila iz Prešernove ulice in se sedaj nahaja

samo

v Se'enburgovi ul. 3.

Nadstrojnika,

voščega pri strojih za hlajenje, ki je po možnosti že bil zaposlen v pivovarni, sprejmemo takoj Ponudbe pod »Kompresor« na Publicitas d. d. Zagreb, Gundulićeva 11. 15627-a

Za Božič „Doko“

čevlje. Lepi, trpežni in proceni so. Obdarujte svoje s temi najboljimi ročno izdelanimi čevlji.

»DOKO« — LJUBLJANA Prešernova ulica 9, dvorišče.

Za pranje lica

Vam največ koristi blago jlijano mila s siko opat. os. Dobro se povsod. Glavno skladišče: Partimertig IRAN

Strojnika

sprejmemo na parno žago. Interesentje naj pošljejo lastnoročno pisane ponudbe z navodbo starosti, dosedanje zaposlenosti, izobrazbe in stanu. Ponudbe pod »Strojnik« na ogl. odd. »Jutra«. 15584-a

Ivorniški objekt

oddamo v najem

s hišo za stanovanje s 3 sobami in kuhinjo, ležeč na glavni prometni cesti v Splitu, površina 1000 m², pripraven za katerokoli obrt. Za poljasko obrniti se na naslov Ante Cukrov, Split, Šibeniška 9. 15508a

Perzijski preprogi

krasni, antik, rarietna komada prodam. Naslov v ogl. oddelku »Jutra«.

15627-a

Originalno Jugobanat-patent-moko

proizvajajo jedino

ZJEDINJENI PAROMLINI D.D. BJELOVAR

VARUJTE SE IMENUSLIČNIH POTVORB!



Mednarodna unija priznanih avtomobilskih klubov je pravkar priznala Studebakerju-model Prezident-5 svetovnih rekordov v brzini in vstrajnosti. Ti rekordi nadkriljujejo vse druge, kar jih je kdaj postavil, katerikoli drug avtomobil.

Enega teh najsijajnejših rekordov si je prisvojil 8 cilindrski Prezident, ki je od 21. julija do 9. avgusta prevozil v 26.326 minutah 48.280 km dolgo progo na dirkališču v Atlantik City.

Vsi štirje vozovi Prezident, ki je vsak prevozil 48.280 km, so bili navadni serijski vozovi, ki so jih v Studebakerjevih tvornicah, na slepo srečo izbrali odposlanci ameriške avtomobiliske unije.

Vi si lahko nabavite Studebakerjev 8 cilindrski voz Prezident, ki je v vseh potankostih identičen z avtomobili, ki so si priborili omenjene rekorde brzine in vstrajnosti.

Tvornice Studebaker grade štiri tipe vozov: Erskine Six, Director, Commander in Prezident. Vsak model je sampion svoje kategorije.

A REIN I DRUG

Generalno Zastopstvo Studebaker-Erskine Automobilo

Marovska ulica 1. — Preradovičeva ul. 34.

ZAGREB.

Zastopnik za Slovenijo K. MEKOVEC.

ČAKOVEC



Telefon 62 20

Zakonito zašč. mašilo

(Fitzmetalldichtung)

za okna in vrata proti prepihu, mrazu in prahu itd.

Generalno zastopstvo in skladišče

ALBIN KOŽELJ

ZAGREB — VODNIKOVA 6 — Brzljavi: EUPAO

Hektografični aparati

zvitki masa hektografični trakovi

vedno in naiceneje

v zalogi ori

LUD BARAGA

LJUBLJANA

Selenburgova ul. 61

Telefon šte. 2040



STUDEBAKER

N.S.E. 101

